

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA

Katedra historie

Tereza POLÁČKOVÁ

Hugo Doskočil, římskokatolický kněz
a jeho údajná protistátní činnost

Bakalářská diplomová práce

Vedoucí práce: doc. PhDr. Karel KONEČNÝ, CSc.

Olomouc 2017

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně na základě citovaných pramenů a literatury.

V Olomouci dne 2. května 2017.

Tereza Poláčková

Anotace

Tato bakalářská diplomová práce se zabývá osobností římskokatolického kněze Mons. ThDr. Huga Doskočila, který byl pronásledován komunistickým režimem v padesátých letech dvacátého století. Na začátku práce informuje o obecné politické situaci po únoru 1948, o stavu katolické církve v tomto období a také o tzv. třetím odboji. Hlavní část textu se zaměřuje na soudní proces s Hugem Doskočilem a jeho věznění. Závěrečná část je věnována jeho propuštění a rehabilitaci.

Klíčová slova:

Hugo Doskočil, katolická církev, komunismus, pronásledování církve, třetí odboj.

Annotation

This thesis is concerned with the personality of the Roman Catholic priest Mons. ThDr. Hugo Doskočil who was persecuted by the communist regime in 1950s. In the beginning this work informs basically about political situation after the February 1948, about the situation of the Catholic church in this era and about so called third resistance. The main part is focused on the trial with Hugo Doskočil and on his imprisonment. The final part describes his release from prison and rehabilitation.

Key words:

Hugo Doskočil, Catholic church, communism, persecution of the Catholic church, third resistance.

Obsah

Úvod	1
1 Politická situace v Československu po únoru 1948	4
1.1 Únorový převrat.....	4
1.2 Tzv. třetí odboj	6
1.3 Odbojová skupina Jánošík	9
2 Katolická církev za komunistického režimu v Československu	11
2.1 Podřízení církve státu	11
2.2 Církevní zákony.....	14
2.3 Situace po vydání tzv. církevních zákonů	18
3 Mons. ThDr. Hugo Doskočil.....	20
3.1 Hugo Doskočil a jeho život	20
3.2 Hugo Doskočil jako konzervátor diecéze	21
3.3 Hugo Doskočil a protistátní činnost	23
3.3.1 Vyšetřování	23
3.3.2 Odsouzení a věznění	29
3.3.3 Propuštění a rehabilitace	33
Závěr.....	35
Seznam pramenů a literatury	39
Seznam příloh.....	42

Úvod

Cílem této bakalářské práce je nastínit život římskokatolického kněze Mons. ThDr. Huga Doskočila z královéhradecké diecéze, a to především se zaměřením na politický proces spojený s jeho osobou v padesátých letech minulého století.

Nejdříve vysvětlím obecně kontext období po druhé světové válce a problematiku nástupu komunistického režimu po („Vítězném“) únoru 1948. Následně se budu zevrubně věnovat třetímu odboji proti komunistickému režimu v Československu, a to především v padesátých letech dvacátého století. Dále rozvedu problematiku katolické církve v Československu po změně režimu, konkrétně od snah státu podřídit si katolickou církev až po vydání tzv. církevních zákonů.

Dále bych se ráda věnovala raným fázím života Huga Doskočila, tedy jeho dospívání a studiu, včetně jeho vysvěcení na římskokatolického kněze, podle možností v dostupných pramenech. Rozeberu rovněž jeho kariérní postup v církvi, především na funkci rektora kněžského semináře v Hradci Králové, s čímž mimo jiné souvisel následný soudní proces. K tomu zahrnu i jeho cestu ke jmenování papežským prelátem, členu sboru doktorů Univerzity Karlovy, emeritního státního konzervátora památkového úřadu pro umělecké a historické památky a jiné.

Jádro práce zaměřím na výše zmíněný politický proces, který se odehrál v letech 1949 až 1950. Nejprve stručně zanalyzuji odbojovou organizaci „Jánošík“ působící na území Královéhradeckého kraje, které měl Hugo Doskočil pomáhat v jejím fungování tiskem letáků a ukrýváním hledaných osob, a to její vznik, klíčové představitele a hlavní činnosti. Poté zařadím část o tom, jak údajně Hugo Doskočil zasahoval do jednání odbojové organizace Jánošík, včetně toho, jak došlo k dopadení účastníků. Samozřejmě nebude chybět segment o detailech samotného zatýkání i vyšetřování všech podezřelých osob a svědků. Pak vyličím průběh politického procesu s danou organizací, ve kterém byl souzen právě i Hugo Doskočil, a na základě kterého byl odsouzen

k trestu odnětí svobody nepodmíněně jako jeden z nejstarších politických vězňů na území Československa. Na závěr této pasáže se pokusím vylíčit také období Huga Doskočila ve výkonu trestu. Také zahrnu propuštění Huga Doskočila na svobodu a jeho poslední roky života především v Hradci Králové, kde zemřel ve věku úctyhodných 86 let. Na závěr zmíním i proces rehabilitace v devadesátých letech dvacátého století po pádu komunistického režimu.

Z pramenů budu nejvíce vycházet z Archivu bezpečnostních složek, konkrétně z vyšetřovacích protokolů v digitalizovaném fondu V-315 HK. V něm se nachází vyšetřovací protokoly a jiné dokumenty k více než sto zainteresovaným osobám. Nejvíce k užítku mi samozřejmě byla složka Huga Doskočila, ve kterém se nachází zápis o výpovědi před i po zatčení. V celkovém podsvazku se potom nachází i zatykač a protokol o soupisu majetku.

Soudní spis se nenachází ve Státním oblastním archivu v Zámrsku, jelikož proces se nakonec odehrál u Státního soudu v Praze. Tyto prameny jsem tedy našla v Národním archivu, ve kterém jsou ovšem nezpracované, tudíž vyžádání rešerše zabralo mnoho času. Nicméně i k těmto spisům jsem se nakonec dostala. V této složce lze nalézt popis osoby Huga Doskočila, trestní oznámení, další dokumenty obžaloby, poté písemnosti ohledně léčení Huga Doskočila, který byl během procesu několikrát operován, a samozřejmě samotný protokol ze soudního jednání, včetně vyhotovení rozhodnutí. Navíc jsou v ní pokusy obžalovaných o odvolání k Nejvyššímu soudu.

V Národním archivu jsem se taktéž snažila nalézt vězeňský spis, ten se zde ovšem nenachází. Těžko hodnotit, jestli se tento spis ztratil nebo ani nebyl založen, jelikož jediné vznikající dokumenty se pravděpodobně týkaly zdravotního stavu Huga Doskočila, a ty jsem našla již v soudním spise. Taktéž udělená milost prezidentem republiky se nachází ve výše zmíněném fondu.

Poslední prameny jsem získala z Biskupského archivu v Hradci Králové, kde jsem se snažila nalézt osobní pozůstalost Huga Doskočila. Bohužel se v tomto fondu nenachází mnoho užitečných dokumentů pro účely této bakalářské práce. Nejvíce jsem využila osobní kartu, dle které můžeme rekonstruovat základní životní data Huga Doskočila a jeho profesní cestu. Jinak se zde bohužel vyskytují především materiály k účetnictví, případně k docházce kněží do semináře v Hradci Králové. Mnoho materiálů se zde nachází ohledně jeho konzervátorské činnosti, nicméně to není předmětem této práce.

Přímo k osobě Huga Doskočila zatím žádná odborná literatura nevyšla. Nicméně jako oporu k dobovému kontextu využiji především práci Františka Čapka *1948. Vítězný únor: cesta k převratu*, a také dílo od Jiřího Kociana a Markéty Deváté *1948. Únor 1948 v Československu: nástup komunistické totality a proměny společnosti*. K problematice třetího odboje budu poté vycházet z publikací *Třetí odboj: kapitoly z dějin protikomunistické rezistence v Československu v padesátých letech 20. století* a *Třetí odboj ČSR v letech 1948-1953*, obě od Václava Vebera. Ke kapitole o katolické církvi za komunistického režimu použiji jako podklad knihu Zdeňka Demela *Pod dohledem církevních tajemníků*, poté od Stanislava Balíka a Jiřího Hanuše *Katolická církev v Československu 1945-1989* a také *Stát a církev v Československu v letech 1948-1953* od Karla Kaplana. Ke stručnému nastínění činnosti odbojové organizace Jánošík mi bude oporou především monografie Veroniky Kuřikové *III. odboj na Novopacku* a diplomová práce Lucie Holanové *Politické procesy 50. let. Kauza Vratislava Číly a spol.*

1 Politická situace v Československu po únoru 1948

Komunistická strana se stala velmi vlivnou a početnou (nejen) politickou silou již z jara 1945, a to nejen díky vlivu Sovětského svazu jako jednoho z vítězů druhé světové války, ale také díky důvěře velké části obyvatelstva právě v komunisty.¹ Nicméně zásadní přelom událostí nastal až v nechvalně známý den 25. února 1948.

1.1 Únorový převrat

Komunisté obsadili již po skončení druhé světové války v roce 1945 až do února 1948 významné vládní rezorty, konkrétně ministerstvo vnitra, zemědělství, informací a financí. Prvními politickými úspěchy jistě bylo například znárodnování velkých průmyslových podniků, energetiky a finančnictví, nebo pozemková reforma, kdy se přidělovala půda po odsunutých Němcích. Nicméně s těmito změnami většina demokratických poválečných stran neměla problémy, včetně samotného odsunu Němců.²

Problematickým se později ukázal systém nastavený košickým vládním programem, který byl hlavním důvodem neexistence opozice. Jako další překážka demokracie byl zaveden zákaz obnovy pravicových stran, přestože mohl být z počátku vnímán jako dočasné opatření.³

Rozpory mezi stranami začaly v roce 1947. Pomyslnou rozbuškou se mohlo stát odmítnutí Marshallova plánu vzájemné spolupráce na nátlak stalinovské diktatury sovětského svazu v létě zmíněného roku. Demokratické strany tato situace donutila k užší spolupráci proti vládnoucí síle. Přesto ani tak tyto strany nerozpoznaly přípravy komunistů k mocenskému nástupu, které zahájili již na podzim 1947. Jelikož demokratické složky nebyly spokojené s nezákonnými metodami

¹ KOCIAN, Jiří – DEVÁTÁ, Markéta: *Únor 1948 a jeho místo v českých a slovenských dějinách 20. století*. In: KOCIAN, Jiří – DEVÁTÁ, Markéta (ed.): *1948: Únor 1948 v Československu: nástup komunistické totality a proměny společnosti*. Praha 2011, str. 11.

² Tamtéž, str. 11-12.

³ Tamtéž, str. 12.

komunistické strany či postupu bezpečnostních složek, situace nakonec logicky vyústila ve vládní krizi v únoru 1948. Dvanáct⁴ nekomunistických ministrů⁵ tedy na vládní schůzi 20. února podalo demisi.⁶

Jako odpověď Klementa Gottwalda pod vlivem sovětského ministra zahraničních věcí započalo formování tzv. Lidových milic, což byla nová ozbrojená složka KSČ, která měla zajistit ochranu důležitých výrobních a veřejných objektů.⁷ Tímto zřízením byl narušen státní monopol na vytvoření ozbrojeného sboru, a především na zákonem vymezené možnosti využít násilí. Takzvané akční výbory Národní fronty, k jejichž zakládání vyzval při svém projevu Klement Gottwald 21. února na Staroměstském náměstí, se staly hlavním vykonatelem převratu a brzy ovládly život všude, k čemuž často porušovaly československé zákony.⁸ Tímto začal několikanásobný nátlak komunistů především na prezidenta Beneše, aby přijal demisi výše zmíněných ministrů a nechal tehdejšího předsedu vlády Klementa Gottwalda, aby je nahradil dle své úvahy, jak umožňovala i soudobá Ústava Československé republiky. Edvard Beneš byl tedy nakonec donucen demisi přijmout přes deklarovanou podporu demokratických sil i vystoupení studentů pochodem na Hrad. Československo začalo směřovat k proletářské diktatuře.⁹ Vládní krize byla každopádně zažehnána, jelikož Gottwald vládu doplnil tak, aby v ní byli pouze komunisté, případně lidé straně

⁴ Tedy necelá polovina všech tehdejších ministrů.

⁵ Ministři Československé strany národně socialistické, Československé strany lidové a slovenské Demokratické strany.

⁶ KOCIAN, Jiří – DEVÁTÁ, Markéta: *Únor 1948 a jeho místo v českých a slovenských dějinách 20. století*. In: KOCIAN, Jiří – DEVÁTÁ, Markéta (ed.): *1948: Únor 1948 v Československu: nástup komunistické totality a proměny společnosti*. Praha 2011, str. 12.

⁷ Tamtéž, str. 12.

⁸ PERNES, Jiří: *Únor 1948 jako významný mezník ve vývoji československé společnosti*. In: KOCIAN, Jiří – DEVÁTÁ, Markéta (ed.): *1948: Únor 1948 v Československu: nástup komunistické totality a proměny společnosti*. Praha 2011, str. 19.

⁹ KOCIAN, Jiří – DEVÁTÁ, Markéta: *Únor 1948 a jeho místo v českých a slovenských dějinách 20. století*. In: KOCIAN, Jiří – DEVÁTÁ, Markéta (ed.): *1948: Únor 1948 v Československu: nástup komunistické totality a proměny společnosti*. Praha 2011, str. 13.

loajální z jiných důvod.¹⁰ Přesto je třeba znovu zdůraznit, jak se komunisté bránili během své nadvlády tím, že se k moci dostali zákonnou cestou, tedy způsobem podle tehdejšího právního řádu možným, což můžeme uznat jen částečně. Jednalo se spíše o ohýbání tehdejších zákonů, nebo kombinaci zákonné a nezákonné cesty.¹¹ Dále je také nutné poznamenat, že by ovládnutí moci komunisté nikdy nedosáhli, kdyby neměli tak velkou lidovou podporu, i když existovali mnozí, kteří se báli o demokracii a svobodu.¹²

Vzhledem k nepřístupnosti pramenů o sovětské zpravodajské činnosti nelze říci, jak velkou roli při těchto událostech hrál Sovětský svaz. Do doby potenciálního otevření ruských archivů zůstane i nevyřešenou otázkou, jestli existoval sovětský scénář v případě neúspěchu československé komunistické strany, například příkaz k ozbrojenému zásahu v Československu.¹³

Únorové události znamenaly pro Československo definitivní zařazení do sovětského bloku pod ruský diktát a také později vedl k ekonomickému, vědeckému i vzdělanostnímu úpadku státu, s čímž souviselo také zničení morálních hodnot společnosti.¹⁴

1.2 Tzv. třetí odboj

Třetí odboj se začal formovat již v létě 1948. Jelikož probíhalo hromadné propouštění důstojníků československé armády, někteří z propuštěných vojáků se propojovali do skupin, aby

¹⁰ PERNES, Jiří: *Únor 1948 jako významný mezník ve vývoji československé společnosti*. In: KOCIAN, Jiří – DEVÁTÁ, Markéta (ed.): *1948: Únor 1948 v Československu: nástup komunistické totality a proměny společnosti*. Praha 2011, str. 20.

¹¹ PERNES, Jiří: *Únor 1948 jako významný mezník ve vývoji československé společnosti*. In: KOCIAN, Jiří – DEVÁTÁ, Markéta (ed.): *1948: Únor 1948 v Československu: nástup komunistické totality a proměny společnosti*. Praha 2011, str. 18.

¹² Tamtéž, str. 21.

¹³ KOCIAN, Jiří – DEVÁTÁ, Markéta: *Únor 1948 a jeho místo v českých a slovenských dějinách 20. století*. In: KOCIAN, Jiří – DEVÁTÁ, Markéta (ed.): *1948: Únor 1948 v Československu: nástup komunistické totality a proměny společnosti*. Praha 2011, str. 14.

¹⁴ PERNES, Jiří: *Únor 1948 jako významný mezník ve vývoji československé společnosti*. In: KOCIAN, Jiří – DEVÁTÁ, Markéta (ed.): *1948: Únor 1948 v Československu: nástup komunistické totality a proměny společnosti*. Praha 2011, str. 21.

změnili směr tehdejšího politického vývoje. Nicméně k odbojové činnosti bylo zapotřebí především majetnějších osob, aby pomohly se zásobením zbraněmi atp.¹⁵

Již po únorovém převratu komunisté ovládli ministerstvo spravedlnosti Alexejem Čepičkou. V říjnu toho roku Čepička podal návrh na nový zákon č. 231/1948 Sb., na ochranu republiky, který byl jednotně přijat. Tento nechvalně proslulý právní předpis se stal oporou režimu pro ovládnutí všech sfér života a také potíral vytvářející se protikomunistický odboj.¹⁶

Jako příklad pokusu o vojenský převrat můžeme uvést skupinu vzniklou v létě 1948 s názvem „Praha-Žatec“, jejíž vůdčí osobností byl bývalý legionář Miloslav Jebavý. Jebavý měl zkušenosti i z boje v Africe pod britskou armádou. Podrobný plán akce vymyslel podplukovník Josef Gonic. Organizace byla napojena i Sokola i pražskou kriminálku. Nutno dodat, že většina z účastníků měla již zkušenosti s protinacistickým odbojem. Díky promyšlené kódové komunikaci, kdy řádoví členové prakticky nebyli v kontaktu s vedením skupiny, nedošlo k odhalení všech účastníků i po prozrazení hlavních osob. Původně se měl plánovaný převrat odehrát 19. února 1949, nicméně z několika důležitých důvodů musela být celá akce dvakrát odložena, například kvůli rozsudku nad Heliodorem Píkou, kterého toužili osvobodit při převozu. Nakonec bezpečnostní orgány zatkli patnáct mužů skupiny, kteří zvládli při výsleších nic nevyzradit. Dle pramenů se tedy o celé organizaci komunisté mnoho nedozvěděli.¹⁷

Další skupinou, které se nový režim obával jako střediska demokratických sil, byl Sokol. Nejdříve měli především snahy po druhé světové válce o sjednocení československé tělovýchovy prostřednictvím prezidentského dekretu, s tímto plánem ovšem prezident Beneš nesouhlasil. V roce 1945 byla tedy organizace obnovena jako Československá obec sokolská.¹⁸

¹⁵ RADOSTA, Petr: *Protikomunistický odboj: historický nástin*. Praha 1993, str. 45.

¹⁶ Tamtéž, str. 34.

¹⁷ Tamtéž, str. 48-50.

¹⁸ DVOŘÁKOVÁ, Zora: *Z letopisů třetího odboje*. Praha 1992, str. 41.

Ačkoliv někteří sokolové doufali, že si svůj spolek před komunisty obhájí, dne 28. března 1948 měla začít fungovat celonárodní tělovýchovná organizace Sokol, jejímž provedením byl pověřen Ústřední akční výbor Sokola. K další propagaci režimu měl být zneužit připravovaný XI. všesokolský slet.¹⁹

Sletový program započal necelé dva týdny po abdikaci československého prezidenta Edvarda Beneše, který odmítl podepsat novou Ústavu. Novým prezidentem, který byl sletu přítomen, byl zvolen Klement Gottwald, což zvýšilo napětí v organizaci. Během cvičení dívky, chlapani i dospělí členové skandovali během programu Benešovo jméno, čímž dávali jasně najevo, na které straně stojí. Do Prahy následně měli dorazit dorostenci, kteří jako první navštívili v Lánech hrob prvního československého prezidenta T. G. Masaryka. Tato situace komunisty, kteří chtěli akci demonstrovat politickou jednotu, velmi nepříjemně překvapila. To dokazuje i fakt, že se Sletu zúčastnila pro uklidnění i StB. Ministr spravedlnosti Alexej Čepička žádal přijetí opatření pro zastavení demonstrací, nicméně odbojná nálada se stupňovala. Během dne, kdy hlavním městem republiky procházel mohutný průvod, taktéž docházelo ke skandování Benešova jména, v davu se dokonce objevovaly americké vlajčky. Dav utichl jen ve chvíli, kdy procházel Staroměstským náměstím kolem tribuny komunistických lídrů, poté se znovu rozeznělo volání „*Chceme Beneše na Hrad!*“, k čemuž se přidali i přihlížející lidé. Jediným výsledkem této akce ovšem bylo pouze zatýkání na sto šedesáti Sokolů, kteří často strávili několik let ve věznicích či lágrech.²⁰ Tento slet, který především demonstroval demokratické smýšlení Sokolů, byl na dlouhou dobu sletem posledním.²¹

¹⁹ DVOŘÁKOVÁ, Zora: *Z letopisů třetího odboje*. Praha 1992, str. 44.

²⁰ Tamtéž, str. 46-48.

²¹ Tamtéž, str. 55.

Další organizací, která byla po únorovém puči pro nový režim potenciálně nebezpečná a taktéž si jako jedna z mála zachovala určitou nezávislost, byla katolická církev. Komunistická strana si přála ovládnout církev a vtělit ji do Národní fronty, ovšem tento plán provázela spousta komplikací. Prvotním krokem se stal zákaz vydávání katolických periodik.²² Dalším zásahům a jednáním mezi novou vládou a katolickou církví bude věnována druhá kapitola.

1.3 Odbojová skupina Jánošík

S vykonstruovaným procesem s Miladou Horákovou souvisela jako jedna z tzv. okrajových procesů také kauza *Maděra a spol.* v královéhradeckém kraji. Členové této skupiny byli souzeni společně se skupinou Rudolfa Bárty, přičemž obě byly souzeny u Krajského soudu v Hradci Králové.²³

Skupina měla především vytvářet ilegální letáky, shromažďovat zbraně a také vlastnit vysílačku pro poskytování informací do zahraničí. Všichni účastníci byli obžalováni z nezákonného spolčování, vyzvídání státního tajemství s úmyslem vyzrazení a pokusu o rozvrácení lidově demokratického zřízení republiky dle již zmíněného zákona č. 231/1948 Sb., na ochranu republiky.²⁴

Hlavní soudní jednání probíhalo v červenci 1949. Z jeho účastníků zmíním především jednoho, který je hlavní spojnicí s procesem s Hugem Doskočilem. Jedním z obžalovaných byl člen skupiny Vratislav Číla, kterého dle Blanky Čílové krutě bili při výsleších, kvůli čemu musel být na jednání nalíčen, aby nešlo toto kruté jednání poznat. Údajně mu příslušníci bezpečnostních složek například pod nehty vráželi špendlíky, aby jej přinutili k výpovědi.²⁵

²² RADOSTA, Petr: *Protikomunistický odboj: historický nástin*. Praha 1993, str. 60.

²³ HOLANOVÁ, Lucie: *Politické procesy 50. let – kauza Vratislav Číla a spol.* Liberec 2007, str. 34.

²⁴ Tamtéž, str. 36.

²⁵ Tamtéž, str. 38.

Celá skupina s největší pravděpodobností vznikla provokací agentů StB, konkrétně jejich spolupracovníkem Janem Šmídou (tzv. Baron). Ten se znal jak s Maděrou z období nacistické okupace, tak s Vratislavem Čílou a Františkem Šulcem²⁶ z dob studií. Číla měl za úkol sehnat vysílačku, kterou obstaral od dalšího svého spolužáka Josefa Čapka. Zástupcem Barona se později stal Zdeněk Novotný, který nařídil Františku Šulcovi, aby ubytoval dva agenty C.I.C. v Hradci Králové u své tety, kde zůstali až do masového zatýkání v kraji. Dle zdrojů autorky diplomové práce nebyli tito lidé obžalováni ani souzeni, mohlo se tedy jednat o příslušníky StB.²⁷ Nicméně ve vyšetřovacích protokolech Archivu bezpečnostních složek i ve fondu Státního soudu v Praze z Národního archivu se nacházejí zmínky o zatčení a útěku Václava Macha, jenž byl u Šulcovy tety ukryt. Mach byl v době soudního procesu s Hugem Doskočilem a spol. stále hledanou osobou, tudíž se mi tato domněnka nezdá pravděpodobná.

²⁶ František Šulc měl tetu v kněžském semináři v Hradci Králové, jehož rektorem byl Hugo Doskočil, viz kapitola o procesu s Hugem Doskočilem.

²⁷ HOLANOVÁ, Lucie: *Politické procesy 50. let – kauza Vratislav Číla a spol.* Liberec 2007, str. 48-49.

2 Katolická církev za komunistického režimu v Československu

Po únoru 1948 zůstaly nezávislé jen církve a zejména v té katolické viděla KSČ velkou hrozbu pro totální ovládnutí společnosti vzhledem k tomu, že se k ní většina obyvatelstva hlásila. Záměrem KSČ bylo zpočátku především získat katolickou církev jako spojence pro své politické cíle. Arcibiskup Beran ovšem spíše vyzýval k cestě víry a mravnosti, k dodržování právního řádu a varoval před bratrovražednými boji.²⁸ Přístup církevních představitelů byl pak postupem času trojí: radikálně odmítavý, smířlivý a kapitulantsko-kolaborantský.²⁹

2.1 Podřízení církve státu

Katoličtí biskupové nikdy nepřistoupili na prohlášení loajality. V rámci nastoleného režimu se nejdříve komunisté snažili s církví dohodnout a následně z ní učinit svůj nástroj pro budování socialismu. Jelikož k dohodě stále nedocházelo, nastoupily snahy o její přeměnu v poddajný nástroj politiky, což bylo dovršeno tzv. církevními zákony z roku 1949.³⁰

Taktéž hrozilo, že církev negativně ovlivní parlamentní volby 30. května 1948, nicméně další jednání, tentokrát konkrétně zaměřená na politickou činnost kněží, ztroskotala. V Čechách nakonec KSČ zvládla církev neutralizovat, jelikož nestačila vydat jednotné směrnice pro kandidaturu do voleb. Větší vliv církve se proto ukázal pouze na Slovensku. Po vítězství ve volbách už komunistická strana o dohodu s církví nestála.³¹

Co se týče samotného vztahu katolické církve a československého státu, řídil se *modem vivendi* z roku 1928 dále i po komunistickém únorovém převratu v roce 1948. Do něj se v roce 1927 nepodařilo zařadit ustanovení, že jmenování byť i pomocných biskupů vyžaduje souhlas

²⁸ DEMEL, Zdeněk: *Pod dohledem církevních tajemníků*. Brno 2008, str. 29.

²⁹ BALÍK, Stanislav – HANUŠ, Jiří: *Katolická církev v Československu 1945-1989*. Brno 2007, str. 22.

³⁰ DEMEL, Zdeněk. *Pod dohledem církevních tajemníků*. Brno 2008, str. 30.

³¹ Tamtéž, str. 32.

vlády. Toho využívala církev především v letech 1949–1950, kdy byli vysvěceni někteří pomocní biskupové³² bez předchozího projednání s vládou, což musela státní moc respektovat.³³

Strana nyní měla zájem spíše na vytvoření národní katolické církve odtržené od Vatikánu, jejíž biskupy by jmenoval stát a která by sloužila zájmům režimu.³⁴ K tomu jim mělo pomoci obrodné hnutí uvnitř církve, kdy by se biskupové a Vatikán izolovali od nižšího kléru a v čele by stáli vlastenečtí kněží. Základem měla být Československá církev.³⁵ Samotné diplomatické vztahy s Vatikánem skončily únorovými událostmi, kdy internunciatura postupně přestala být obsazována a případným nástupcům z Vatikánu nebyla udělována vstupní víza.³⁶ Další vyjednávání vedli pouze biskupové s činiteli Národní fronty.³⁷

Na poradě biskupů, která probíhala 22. – 23. března 1949 ve Starém Smokovci, bylo nalezeno odposlouchávací zařízení nastražené s největší pravděpodobností komunistickou stranou, čímž definitivně skončila jednání s představiteli státu. Přesto ministr vnitra Václav Nosek dementoval nařčení a obvinil z odposlouchávání Vatikán.³⁸

Bez vědomí biskupů byla vyhlášena tzv. katolická akce, a to dne 10. června 1949 na konferenci v Praze, kdy vzniklo hnutí „pokrokových“ katolíků. Prvotním cílem této akce bylo odvolání Berana z úřadu Vatikánem, případně jeho izolování na některém z letních sídel pražského arcibiskupství.³⁹ Úvodní prohlášení KA podepsalo na 1500 kněží nejen proto, že byl zneužit název dlouholetého církevního hnutí, ale i pod nátlakem. Většina duchovních později ale pod hrozbou

³² Takto byl vysvěcen například Karel Otčenášek. In: BALÍK, Stanislav – HANUŠ, Jiří: *Katolická církev v Československu 1945-1989*. Brno 2007, str. 18.

³³ BALÍK, Stanislav – HANUŠ, Jiří: *Katolická církev v Československu 1945-1989*. Brno 2007, str. 18.

³⁴ Tamtéž., str. 18.

³⁵ DEMEL, Zdeněk: *Pod dohledem církevních tajemníků*. Brno 2008, str. 33–34.

³⁶ BALÍK, Stanislav – HANUŠ, Jiří: *Katolická církev v Československu 1945-1989*. Brno 2007, str. 19.

³⁷ Tamtéž, str. 21.

³⁸ Tamtéž, str. 22.

³⁹ DEMEL, Zdeněk: *Pod dohledem církevních tajemníků*. Brno 2008, str. 35–36.

exkomunikace papežským stolcem svůj souhlas odvolala.⁴⁰ Exkomunikační dekret se ovšem týkal pouze těch, kteří prohlášení podepsali dobrovolně a vědomě.⁴¹

Další vlnu zájmu vzbudil druhý exkomunikační dekret, tzv. dekret o komunismu, ve kterém bylo řečeno, že komunismus je materialistický, protikřesťanský a komunističtí vůdci jsou nepřitelem Boha. Tímto dekretem byli věřící, kteří hájili nebo propagovali komunistické učení, odpadlíky od katolické víry.⁴²

V reakci na tento vývoj událostí vydali biskupové list *Hlas československých biskupů a ordinářů věřícím v hodině velké zkoušky*, který byl určen ke čtení v kostelech v neděli 19. června. V něm bylo uvedeno zcela konkrétně porušení práv, které církev utrpěla kvůli režimu včetně odůvodnění, proč nějaká dohoda se státem tak, jak je jím navrhována, není možná. V listu je dále označen stát za toho, kdo brání církvi v jejím poslání, zejména výše zmíněnou katolickou akcí, jež byla vyhlášena bez vědomí biskupů a která má pouze znemožnit jejich pravomoci a vliv.⁴³ Byl zrušen prakticky všechn náboženský tisk, státní cenzura kontrolovala katolické knihy, stát obsadil i katolická nakladatelství. Dále byla zakázána katolická shromáždění mimo kostel, rušily se katolické školy. V této situaci se stát navíc snažil o odsunutí biskupů ze hry.⁴⁴

Katolická akce tedy měla nahradit jednání s biskupy a strana v ní chtěla využít především kolaborujících kněží. Strana KA ještě v roce 1949 využívala jako nástroj své proticírkevní politiky, nicméně tento úkol nemohla naplnit kvůli své totální nedůvěryhodnosti, a proto přestala být postupně využívána až do svého úplného zániku v roce 1951, kdy stát již měl k dispozici jiné prostředky pro ovládnutí církve.⁴⁵

⁴⁰ BALÍK, Stanislav – HANUŠ, Jiří: *Katolická církev v Československu 1945-1989*. Brno 2007, str. 23.

⁴¹ Tamtéž, str. 24.

⁴² Tamtéž, str. 25.

⁴³ DEMEL, Zdeněk: *Pod dohledem církevních tajemníků*. Brno 2008, str. 37.

⁴⁴ BALÍK, Stanislav – HANUŠ, Jiří: *Katolická církev v Československu 1945-1989*. Brno 2007, str. 22–23.

⁴⁵ Tamtéž, str. 23.

2.2 Církevní zákony

Nový režim ovšem již pilně připravoval zákony, které měly zakotvit podřízenost církví vůči státu, a tím zlegalizovat jejich všechny dosavadní skutky. V říjnu 1949 byla přijata série norem, konkrétně zákony č. 217/1949 Sb. až 223/1949 Sb. a zákon č. 228/1949 Sb.⁴⁶

Zákon č. 217/1949 Sb., který byl účinný až do 31. srpna 1991, byl v roce 1953 vládními nařízeními dvakrát pozměněn. Tímto zákonem byl zřízen Státní úřad pro věci církevní jako ústřední úřad řízený ministrem. Jeho úkolem bylo především dohlížet na vývoj církevního a náboženského života v souladu s ústavou a zejména se zásadami lidově demokratického zřízení, což dle znění daného právního předpisu mělo zajistit zaručené právo na svobodu vyznání. Podrobnosti potom stanovilo vládní nařízení,⁴⁷ konkrétně č. 228/1949 Sb.

Zákon č. 218/1949 Sb., který byl (s jednou novelizací) účinný do 22. ledna 1990, upravuje hospodářské zabezpečení církví a náboženských společností státními prostředky. Podle tohoto právního předpisu stát poskytuje osobní požitky duchovním církví a náboženských společností, ovšem jen těm, kteří *působí se státním souhlasem* v duchovní správě, v církevní administrativě nebo v ústavech pro výchovu duchovních. Výjimečně lze tyto finanční prostředky přiznat i jinak v církvi činným osobám, pokud k tomu dá souhlas Státní úřad pro věci církevní po dohodě s ministerstvem financí. Základní plat, hodnostní přídavek a odměna za vyšší výkon byly osobními požitky duchovních, kteří měli ale i nárok na náhradu cestovních, stěhovacích a jiných výloh.⁴⁸

Státní souhlas potom bylo možné udělit jen těm duchovním, kteří měli československé státní občanství, byli spolehliví a bezúhonní a splňovali všeobecné podmínky pro přijetí do státní

⁴⁶ BALÍK, Stanislav – HANUŠ, Jiří: *Katolická církev v Československu 1945-1989*. Brno 2007, str. 26.

⁴⁷ Zákon č. 217/1949 Sb., kterým se zřizuje Státní úřad pro věci církevní, ve znění pozdějších předpisů.

⁴⁸ Zákon č. 218/1949 Sb., zákon o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem, ve znění účinném ke dni 1. listopadu.

služby. Ve zvláštních případech ovšem bylo možné prominout rozhodnutím Státního úřadu pro věci církevní podmínku státního občanství.⁴⁹

Veškerá duchovenská činnost na základě tohoto zákona podléhala státnímu souhlasu daným osobám, které navíc musely složit slib, jehož znění stanovilo v § 19 odst. 2 vládní nařízení č. 219/1949 Sb., které bude rozebráno níže. Taktéž jakékoliv ustanovování duchovních do funkcí, tedy ať už volbou nebo jmenováním, vyžadovalo předchozí státní souhlas. Stát měl taktéž právo na dohled nad majetkem církví a náboženských společností; navíc veškerý soukromý i veřejný patronát nad kostely, obrocími a jinými církevními ústavy převzal stát.⁵⁰

Na závěr je nutno k tomuto zákonu zmínit, že jakékoliv jednání (tedy konání i opomenutí) odporující ustanovením tohoto předpisu a nařízením, která jej provázela, znamenalo správní přestupek pod pokutou maximálně do výše 100 000,- Kčs. Pokud by tato pokuta byla nevyhmatelná, mohl být pachatelé udělen náhradní trest vězení až 6 měsíců.⁵¹ Zajímavé jistě ovšem je, že toto trestající ustanovení bylo zrušeno novelou zákona č. 88/1950 Sb., která nabyla účinnosti 1. srpna 1950.⁵²

Vládní nařízení č. 219/1949 Sb., jež bylo účinné od 1. listopadu 1949 až do 19. listopadu 1992, stanovovalo, že duchovní jsou zaměstnanci církve. Opět je v tomto právním předpise zmíněno, že výkon státní správy je vázán na státní souhlas. Dále je v § 7 opět zopakováno, jaké jsou podmínky pro udělení státního souhlasu, tedy československé státní občanství, státní spolehlivost, bezúhonnost a další podmínky pro přijetí do státní služby.⁵³

⁴⁹ Zákon č. 218/1949 Sb., zákon o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem, ve znění účinném ke dni 1. listopadu.

⁵⁰ Tamtéž.

⁵¹ Tamtéž.

⁵² Zákon č. 218/1949 Sb., zákon o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem, ve znění zákona č. 88/1950 Sb. účinném ke dni 1. srpna.

⁵³ Vládní nařízení č. 219/1949 Sb., vládní nařízení o hospodářském zabezpečení církve římskokatolické státem, ve znění účinném ke dni 1. listopadu.

Jsou zde přesněji stanoveny osobní požitky (základní plat, hodnostní přídavek a odměna za vyšší výkon). Výše základního platu činila 36 000,- Kč ročně, s tím, že po každých třech letech započitatelné služební doby nastalo navýšení o 3600,- Kčs ročně – toto navýšení ovšem mohlo proběhnout maximálně dvanáctkrát. Hodnostní přídavky byly rozděleny do čtyř kategorií, a to od samostatných duchovních správců až po arcibiskupy. Takový přídavek činil od 12 000,- Kčs do 48 000 Kčs ročně. První a druhé kategorii tento přídavek přiznával krajský národní výbor, zbylým dvěma poté Státní úřad pro věci církevní.⁵⁴

Bezplatně museli duchovní vyučovat náboženství na školách prvního a druhého stupně, pokud toto nebylo zajištěno jiným způsobem v daném farním obvodu. Konkrétně vyučovací povinnost dosahovala u pomocných duchovních 10 hodin týdně, u samostatných duchovních správců 8 hodin týdně. U funkcí s dozorčí pravomocí tato povinnost stanovena nebyla.⁵⁵

Jak už bylo zmíněno, jakoukoliv duchovenskou činnost bylo možné vykonávat pouze se státním souhlasem. Pro každé ustanovení duchovního na místo zřízené se státním souhlasem si musel příslušný církevní orgán vyžádat předchozí písemný souhlas od krajského národního výboru pro první dvě kategorie, resp. od Státního úřadu pro věci církevní pro další dvě skupiny duchovních. Samotné jmenování duchovních poslední kategorie, tedy pro arcibiskupy, diecézní biskupy a apoštolské administrátory, vyžadovalo předchozí souhlas vlády. Pokud by církevní orgán toto ustanovení porušil, nemohly by být duchovním přiznány osobní požitky. Dalším předpokladem výkonu činnosti bylo taktéž složení slibu věrnosti Československé republice. Znění slibu bylo uvedeno přímo ve vládním nařízení: *„Slibuji na svou čest a svědomí, že budu věren Československé republice a jejímu lidově demokratickému zřízení a že nepodniknu nic, co by bylo*

⁵⁴ Vládní nařízení č. 219/1949 Sb., vládní nařízení o hospodářském zabezpečení církve římskokatolické státem, ve znění účinném ke dni 1. listopadu.

⁵⁵ Tamtéž.

proti jejím zájmům, bezpečnosti a celistvosti. Budu jako občan lidově demokratického státu plnit svědomitě povinnosti, jež vyplývají z mého postavení, a vynasnažím se podle svých sil podporovat budovatelské úsilí směřující k blahu lidu.“⁵⁶

O každém duchovním vedl krajský národní výbor evidenční list, do kterého se zapisovala osobní data důležitá pro služební poměr, pro přiznání a výměru osobních požitků a též pro nárok na sociální dávky.⁵⁷

Ve vládním nařízení č. 228/1949 Sb., účinném od 4. listopadu 1949 do 31. srpna 1991, je uvedena působnost a organizace již několikrát zmiňovaného Státního úřadu pro věci církevní, který byl zřízen výše rozebíraným zákonem č. 217/1949 Sb. V tomto právním předpise je především stanoveno, že Státní úřad pro věci církevní je ústředním úřadem a má veškerou působnost ve věcech církevních a náboženských. Následně jsou vyjmenovány oblasti působnosti, tedy normotvorná, řídicí a dozorčí činnost, věci správní, ochrana církevních památek, věci rozpočtové, úvěrové a plánovací, osobní a platové věci, úprava vyučování náboženství (tedy schvalování osnov, učebnic, pomůcek atd.), odborné posuzování církevního tisku a publikací, vydávání úředního věstníku, náboženské spolky, charitativní činnost, péče o vývoj náboženského života v souladu s ústavou aj. Podřízenými úřady byly příslušné krajské a okresní národní výbory.⁵⁸

Na základě výše popsaných zákonů bylo po duchovních požadováno složení výše citovaného slibu republiky, který byl již zakotven pro nejvyšší představitele ve výše zmíněném modu vivendi z roku 1928, nicméně v nové vyhlášce došlo ke změně v textu slibu, tak v požadavku, kdo jej má skládat (původně se vyžadoval pouze po arcibiskupovi, diecézním

⁵⁶ Vládní nařízení č. 219/1949 Sb., vládní nařízení o hospodářském zabezpečení církve římskokatolické státem, ve znění účinném ke dni 1. listopadu.

⁵⁷ Tamtéž.

⁵⁸ Vládní nařízení č. 228/1949 Sb., vládní nařízení o působnosti a organizaci Státního úřadu pro věci církevní, ve znění účinném ke dni 4. listopadu.

biskupovi, biskupech koadjutorech s právem nástupnictví a armádním ordináři; nově pro všechny duchovní).⁵⁹ Biskupové ovšem doporučovali nový slib skládat s dovětkem „*pokud to není v rozporu s božskými a církevními zákony a přirozenými právy člověka*“, což přijímající úředníci samozřejmě odmítali.⁶⁰

2.3 Situace po vydání tzv. církevních zákonů

Režim vydáním církevních zákonů dosáhl jakéhosi zajištění diktatury proletariátu v Československu, přestože o trvání tohoto systému existovalo mnoho pochybných názorů. Výše citované zákony zajišťovaly státu prakticky totální moc nad církvemi, především díky institutu státního souhlasu, kvůli kterému byli duchovní vydáni na pospas úřednické libovůli.⁶¹

Velkým zásahem do kompetence církví byla především změna v oblasti sňatků, kdy se dnem 1. ledna 1950 občanská forma obřadu stala obligatorní, muselo tedy jít buď o obřad jediný, nebo musel předcházet tomu církevnímu, s čímž souviselo i odebrání vedení matrik církvi, které přešlo na národní výbory.⁶²

Současně vláda začala s izolací biskupů. Takový postup byl jistě o něco šťastnější než zatýkání, jelikož se režim obával, aby z těchto lidí neudělal mučedníky. Tato izolace znamenala především omezení pohybu, ale i internaci spolupracovníků dané osoby, což prakticky znemožňovalo výkon úřadu.⁶³

Nakonec ovšem přece jen došlo k politickým procesům jako účinnějšího prostředku perzekuce církve. Pro tyto procesy se vytvořily nesmyslné zločiny většinou s umělou skupinou lidí, kteří se nezřídka ani neznali. Nejvyšší vedení KSČ mělo v plánu využít především tzv. Číhošťský

⁵⁹ BALÍK, Stanislav – HANUŠ, Jiří: *Katolická církev v Československu 1945-1989*. Brno 2007, str. 34.

⁶⁰ Tamtéž, str. 35.

⁶¹ DEMEL, Zdeněk: *Pod dohledem církevních tajemníků*. Brno 2008, str. 60.

⁶² BALÍK, Stanislav – HANUŠ, Jiří: *Katolická církev v Československu 1945-1989*. Brno 2007, str. 39.

⁶³ DEMEL, Zdeněk: *Pod dohledem církevních tajemníků*. Brno 2008, str. 62.

zázrak pro obrovský církevní proces, jenže hlavní postava procesu Josef Toufar byl umučen během vyšetřovací vazby dne 25. února 1950. Nicméně i tak byl případ využit k dalším diplomatickým roztržkám s Vatikánem, například vypovězení vatikánského vyslance.⁶⁴

Samotné věznění duchovních mělo jako hlavní účel převýchovu, kdy měl zapůsobit psychický i fyzický teror. Nicméně v těchto chvílích nejvíce pomáhaly modlitby, i proto se jednalo o zakázanou činnost. Navíc měli být kněží přísně izolováni od ostatních vězňů, jelikož jinak mohli ideově působit a pozvedávat morálku ve věznicích. Především proto vznikala speciální vězeňská oddělení.⁶⁵ Kněží snášeli věznění lépe pravděpodobně například proto, že nemuseli strádat ztrátou manžela či manželky, vzhledem k celibátu netrpěli úbytkem heterosexuálních vztahů, ani nepocítovali ztrátu smyslu života, jelikož jej viděli v Bohu a jeho vůli.⁶⁶

Ve Valdicích vzniklo na počátku padesátých let dvacátého století přísně tajné proticírkevní oddělení StB, kde byl například vyslýchán i již zmíněný Josef Toufar. Po tomto excesu oddělení přešlo pod správu trestnice. V roce 1951 si zde odpykávalo svůj trest 24 kněží, většinou význačných osobností, kteří byli hodnoceni jako relativně nebezpeční. Jako jiní vězni samozřejmě museli pracovat, přičemž nejčastěji v padesátých letech drali peří, což mohli dělat i starší muži.⁶⁷ Nicméně i tak duchovní vzpomínali na své věznění jako na cennou zkušenost a utvrzení v jejich víře, čímž se potvrdila schopnost křesťanské víry odolávat ideologickému a represivnímu aparátu.⁶⁸

⁶⁴ DEMEL, Zdeněk: *Pod dohledem církevních tajemníků*. Brno 2008, str. 72-73.

⁶⁵ KOURA, Petr: *Diktatura versus naděje: pronásledování římskokatolické církve v Československu v letech 1948-1989*. Praha 2014, str. 89.

⁶⁶ SYNEK, Jan: *Kněžská oddělení v československých věznicích a život v nich*. In: DOLEŽALOVÁ, Markéta (ed.): *Církev za totality: lidé a místa. Sborník k životnímu jubileu opata Heřmana Josefa Tyla*. Praha 2016, s.96-97.

⁶⁷ Tamtéž, str. 105.

⁶⁸ Tamtéž, str. 108.

3 Mons. ThDr. Hugo Doskočil

Hugo Doskočil se narodil manželům Antonínovi a Magdaleně Doskočilové, rozené Petráňkové⁶⁹, 1. dubna 1875 v Hnátnici⁷⁰ a zemřel 9. srpna 1961 v Hradci Králové, pohřben je ovšem v jeho rodné Hnátnici. Byl vysvěceným římskokatolickým knězem, doktorem teologie, konzervátorem, profesorem bohosloví a rektorem kněžského semináře v Hradci Králové.⁷¹

3.1 Hugo Doskočil a jeho život

Dle osobní karty (příloha A) nejprve působil od 9. srpna 1900 do 31. srpna 1901 ve Velkém Uhřínově, následně se stal sekretářem biskupského ceremoniáře v Hradci Králové, kterým byl až do 30. listopadu 1905. Poté pracoval ve Vídni jako český kazatel a zároveň člen c. a k. vyššího ústavu, přesně od 11. prosince 1905 do 30. září 1909. Po této zkušenosti se vrátil do Hradce Králové jako profesor bohosloví a vicerektor kněžského semináře, kterým byl od 1. října 1909 do 31. srpna 1912, poté se stal rektorem semináře a také profesorem Nového Zákona.⁷²

Hugo Doskočil uměl hovořit několika jazyky, a to konkrétně česky, německy a italsky. Doktorské studium absolvoval ve Vídni, kde 12. července 1910 promoval „sub auspiciis“. V roce 1922 obdržel titul „monsignore“, o sedm let později titul „čestný kanovník sídelní kapituly“ a v roce 1935 byl jmenován „Praelatus domesticus suae sanctitatis“⁷³.⁷⁴

Personálie doktora Doskočila zachovalé v Biskupském archivu diecéze královéhradecké jsou velmi sporé. Převážně se zde nacházejí úřední záznamy, například seznamy žáků z výuky, vyúčtování dobročinných kupónů, kvitance, zprávy o cenných papírech, seznamy kandidátů bohosloví nebo i formulář přihlášení k otcovství. Nejvíce materiálů ovšem souvisí

⁶⁹ Archiv bezpečnostních složek, fond Vyšetřovací spisy, vyšetřovací spis arch. číslo V-315 Hradec Králové.

⁷⁰ Hnátnice je vesnice, která se nachází v okrese Ústí nad Orlicí, Pardubický kraj.

⁷¹ Biskupství královéhradecké, Biskupská konzistoř, Mons. Hugo Doskočil, *osobní karta*.

⁷² Tamtéž.

⁷³ Tzn. papežským prelátem.

⁷⁴ Biskupství královéhradecké, Biskupská konzistoř, Mons. Hugo Doskočil, *osobní karta*.

s konzervátorskou činností Doskočila pro královéhradeckou diecézi, například plány k opravě kostela v Hořicích, rozpočet k opravě varhan v Českém Meziříčí aj.⁷⁵

3.2 Hugo Doskočil jako konzervátor diecéze

Hugo Doskočil vykonal mnoho práce i jako konzervátor památek královéhradecké diecéze. V jeho osobní písemnosti se k tomu zachovalo několik dokumentů (viz výše) a není divu, jelikož se podílel na záchraně velkého množství památek po celé diecézi.

Jako jeden z největších projektů se dá považovat oprava a výzdoba katedrály svatého Ducha v Hradci Králové, která probíhala v letech 1939-1941. Doskočil zdůrazňoval ve své následné zprávě v Časových úvahách, že se u této památky vyžadovalo nejen její zachování jako monumentální svérázné stavby se všemi historickými i uměleckými hodnotami, ale taktéž šlo o úpravu důstojnou pro stánek Boží, o to víc, že se jedná o hlavní chrám města Hradce Králové a celé diecéze.⁷⁶

V článku popisuje stav chrámu před rekonstrukcí, zaměření prací, vzhled krypty. Vykresluje zachovanou výzdobu (především erby biskupů na stropě kostela), což dokládá i fotografiemi, a na závěr přidává seznam biskupů se stručnými životopisy. Z článku je cítit Doskočilův zájem o umění i jeho historické znalosti.⁷⁷

Při svěcení katedrály sv. Ducha po opravách ve své řeči biskup Mořic Pícha osobně poděkoval právě Hugovi Doskočilovi. Většina církevních památek východních Čech a stejně tak i chrám sv. Ducha je nádherně opraven a vyzdoben také díky „*nezměrné lásce a odbornému zásahu našeho diecézního konzervátora preláta Msgra dra Doskočila*“⁷⁸. Rekonstrukce takového rozsahu

⁷⁵ Biskupství královéhradecké, Biskupská konzistoř, Mons. Hugo Doskočil, *písemná pozůstalost*.

⁷⁶ DOSKOČIL, Hugo. *Oprava a výzdoba katedrály v letech 1939-1941*. Časové úvahy, 44, 1941, č. 369, s. 21-35.

⁷⁷ Tamtéž.

⁷⁸ PÍCHA, Mořic. *Řeč J. E. NJDP. biskupa Dr. Moř. Píchy při svěcení katedrály*. Časové úvahy, 44, 1941, č. 369, str. 44.

ještě v průběhu světové války určitě nebylo hlavně finančně nic jednoduchého. Podle slov biskupa bylo třeba i speciálních znalostí, co se týče samotných vnitřních oprav. Opět Mořic Pícha výslovně děkuje Msgru dru Doskočilovi, „*jenž celé téměř dny prodel v katedrále, radě a stopuje každé hnutí ruky stavitelů a umělců od podzemních kryteb počínajíc až do závratné výše kleneb kostela.*“⁷⁹ Poslední poděkování Hugovi Doskočilovi náleželo za odbornou poradu jako znalci varhanové hudby.⁸⁰

Hugo Doskočil ovšem zasáhl i do renovace varhan v Dobrušce, kde odsouhlasil plánované práce a rejstříky se změnami, které sám navrhl.⁸¹ Varhany v Chrasti, které byly po druhé světové válce označeny za neopravitelné, také včas zachránil. Proto biskupem Mořic Pícha navrhl, aby byly zachovány a převezeny do jiné farnosti, konkrétně do kostela sv. Václava v Rosicích.⁸² Na dalších opravách kostela se podílel jako současný konzervátor památkové péče v Dolním Městě, konkrétně v kostele sv. Martina.⁸³ Na závěr můžeme uvést ještě kostel Proměnění Páně v Chlumu ve farnosti Všestary, kde se Hugo Doskočil zasloužil o restauraci pozdně renesanční trojkřídlé archy hlavního oltáře, na kterou získal prostředky od Památkového ústavu.⁸⁴

Monsignore Doskočil se ovšem zajímal i o kampanologii. Například v Chrasti se pokusil o rozluštění těžko čitelného nápisu na zvonu z roku 1412⁸⁵, o totéž se pokusil na zvonu doverského kostela sv. Petra a Pavla, kde nápis označil jako ornament poskládaný z písmen. V daném článku,

⁷⁹ PÍCHA, Mořic. *Řeč J. E. NJDP. biskupa Dr. Moř. Píchy při svěcení katedrály*. Časové úvahy, 44, 1941, č. 369, str. 46.

⁸⁰ Tamtéž, str. 47.

⁸¹ FUKS, Jiří. *Dobrušské varhany*. Orlické hory a Podorlicko: sborník vlastivědných prací : přírodou, dějinami, současností, 15, 2008, str. 81.

⁸² POŠVÁŘ, Miroslav. *O varhanách na Chrastecku*, nestránkováno.

⁸³ *Historie obce. Dolní město: oficiální web obce*. In: <http://www.dolnimesto.cz/historie-obce/d-8194>. [cit. 15. 4. 2017].

⁸⁴ *Kostel Proměnění Páně v Chlumu. Farnost Všestary*. Dostupné z: <http://farnost-vsestary.webnode.cz/historie/chlum/>. [cit. 15. 4. 2017].

⁸⁵ POŠVÁŘ, Miroslav. *600 let chrastecského zvonu*. Chrastecké ohlasy, 57, č. 2, 2012, str. 6.

kteřý byl věnován tomuto poslednímu rozboru je dokonce Doskočil označen za vynikajícího kampanologa.⁸⁶

3.3 Hugo Doskočil a protistátní činnost

Hugo Doskočil byl vyšetřován v souvislosti s protistátní činností odbojové skupiny Jánošík z východních Čech. Konkrétně se jednalo především o úschovu hledaných osob a tisk ilegálních letáků přímo v budově semináře.⁸⁷

3.3.1 Vyšetřování

Celý případ se začal odehrávat na jaře roku 1949, kdy k Hugovi Doskočilovi začali docházet Oldřich Nosek a Karel Rychlík. Oldřich Nosek se narodil 22. října 1911, pracoval jako účetní u ČSSZ v Hradci Králové a velmi se zajímal o botaniku. Karel Rychlík, narozen 21. dubna 1899, pracoval jako úředník ČSD v Hradci Králové a údajně měl velký zájem o mystiku a náboženství, což ho sblížilo právě s Hugem Doskočilem. Oldřich Nosek i Karel Rychlík se zapojovali do druhého odboje proti nacistické okupaci. Rychlík byl členem ilegální skupiny „Psyché“ a Nosek mu dodával hospodářské informace z továrny, kde tehdy pracoval. Dle vyšetřovacích protokolů se tito tři muži scházeli v budově semináře, nicméně mluvili pouze o otázkách náboženství, na politická témata nikdy nedošla řeč. V pozdější výpovědi Nosek připustil, že Monsignore Doskočil mluvil o Katolické akci, která byla v rozporu s nařízeními vydanými biskupstvím. Konkrétně Karel Rychlík toho příliš nevyprávěl, protože se mu dle protokolu zhoršil zdravotní stav.⁸⁸

V budově semináře pracovala jako služka Anežka Šulcová, jejíž synovec František Šulc sem přivedl v srpnu 1949 Václava Macha. Oba spolupracovali s odbojovou organizací Jánošík.

⁸⁶ SUCHÁNKOVÁ, M. *Doberské zvony*. Doberská ročenka, 2004, str. 21.

⁸⁷ ABS, f. Vyšetřovací spisy, vyšetřovací spis arch. č. V-315 Hradec Králové.

⁸⁸ Tamtéž.

František Šulc se znal z dětství s jeho členem Vratislavem Čílou. S touto konkrétní ilegální činností mu začal pomáhat v červenci 1949, kdy jej vozil na motorce za dalším členem Zdeňkem Bartošem. Následně Šulce požádali, aby v semináři ukryl právě Václava Macha, na kterého již byl vydán zatykač.⁸⁹

Anežka Šulcová se šla samozřejmě ihned zeptat rektora Doskočila, zdali může hledaný mladík na semináři přespat, s čímž Doskočil rozhodně nesouhlasil, protože to bylo nebezpečné. Šulc s Machem odešli na nádraží, kde se původně sešli se Zdeňkem Bartošem. František mu oznámil, že úschova Václava není možná. Podle slov Šulce mu Zdeněk následně vyhrožoval pistolí, že jej tam musí na pár dní nechat přespat. Vrátili se tedy do semináře, kde jej Anežka Šulcová nechala s tím, že to rektorovi oznámí později. Sama Šulcová poté u výslechu tvrdila, že řádová sestra Magnifikáta⁹⁰ s pobytem souhlasila.⁹¹

V dalších výpovědích Václav Mach tvrdil, že s jeho pobytem následně Hugo Doskočil souhlasil a dal dokonce pokyn, aby dostal vše nutné. Později údajně s Machem seznámil výše zmíněné Oldřicha Noska a Karla Rychlíka, kteří k němu od jara docházeli do kanceláře. Od Doskočila, Noska i Rychlíka měl slíbenou jakoukoliv pomoc. Rychlík Machovi dokonce poskytl vojenské mapy a psychoton⁹², přičemž mu sdělil, že již šest let provozuje zpravodajskou službu. Později Machovi také dodal pět pistolí. Taktéž Nosek s Rychlíkem vzali Macha do auta a ukázali mu strategická místa v Hradci Králové – letiště, kasárna, skladiště střeliva, Škodovy závody⁹³ i velitelství SNB. V dalším výslechu Mach tvrdil, že se na semináři pohybovali členové i jiných

⁸⁹ ABS, f. Vyšetřovací spisy, vyšetřovací spis arch. č. V-315 Hradec Králové.

⁹⁰ Kristýna Fořtová, představená řádových sester v semináři.

⁹¹ ABS, f. Vyšetřovací spisy, vyšetřovací spis arch. č. V-315 Hradec Králové.

⁹² Psychoton Rychlík domluvil ve vojenské nemocnici, kde předtím ležel, protože ho ranila mrtvice.

⁹³ Zde podle Rychlíka měly být uskladněny zbraně.

ilegálních skupin, jelikož pozoroval cizí lidi v budově, a sestra Rozina, která mu nosila jídlo, se ho ptala, jestli patří do stejné organizace.⁹⁴

Oldřich Nosek vypověděl, že Hugo Doskočil jemu i Karlovi Rychlíkovi řekl o ukrytém mládenci, který je hledaným mužem a je dokonce agentem C.I.C.⁹⁵ Toto doktor Doskočil v dodatkových výsleších stále odmítal. Později připustil, že jim o Václavu Machovi možná řekl, ale určitě nikdy nezmínil, že by měl být agentem C.I.C., jelikož ani neví, co to C.I.C. je. Nutno poznamenat, že Hugo Doskočil v této době trpěl zdravotními problémy, na které při výsleších opakovaně upozorňoval, konkrétně chronickými hnisavými záněty močového měchýře, zduřením prostaty a flegmonou nohy. Taktéž vyzdvihoval svůj vysoký věk (74 let) a velkou zaměstnanost⁹⁶. Dále jasně zdůraznil, že královéhradecký biskup Mořic Pícha o pobytu Macha v semináři nevěděl.⁹⁷

25. srpna 1949 se Václav Mach dozvěděl o masovém zatýkání v Hradci Králové. Poprosil tedy Huga Doskočila, aby zavolaal Noskovi a Rychlíkovi. Do hodiny po telefonátu Nosek přišel do kanceláře v semináři. Mach ho upozorňoval na zatýkání a sdělil mu, že jsou nyní všichni v nebezpečí. Bylo by proto vhodné utéci do broumovského kláštera, a tam se skrýt, což mu prý nařídil Zdeněk Bartoš. Rychlík s Noskem se ovšem nakonec rozhodli, že neutečou. Václav Mach chtěl získat od Huga Doskočila doporučení do broumovského kláštera, ten však odmítl, s tím, že už tak je situace nebezpečná a nechce přitěžovat dalším lidem. Přesto Mach do Broumova odjel. Opatem byl ale odmítnut, jelikož byl v současné době sledován. Vrátil se tedy zpět do Hradce Králové, kde byl v noci na 28. srpna zatčen příslušníky národní bezpečnosti.⁹⁸

⁹⁴ ABS, f. Vyšetřovací spisy, vyšetřovací spis arch. č. V-315 Hradec Králové.

⁹⁵ Americký kontrašpionážní sbor, později CIA.

⁹⁶ Hugo Doskočil do výslechového protokolu zmínil, že neměl příliš velký přehled o tom, co se zrovna v semináři dělo, jelikož v té době zařizoval pohřeb Vincencovi Tomíškovi, profesorovi semináře, navíc pracuje jako konzervátor ministerstva školství, věd a umění a je expertem na varhany a zvonky.

⁹⁷ ABS, f. Vyšetřovací spisy, vyšetřovací spis arch. č. V-315 Hradec Králové.

⁹⁸ Tamtéž.

Oldřich Nosek a Karel Rychlík se ještě ten den, kdy se dozvěděli o nebezpečí zatknutí, nakonec rozhodli přece jen utéct za hranice. Vyrazili autem do Domažlic, přičemž Rychlík dle Noska projevoval velké známky únavy. U hotelu Kalous nechali auto a pokračovali vlakem do Mutěná. Ve vlaku Rychlíkovi neznámý muž nakreslil hranice Československa. Z Mutěná vyrazili pěšky s nakreslenou mapu, ve které se mohli zorientovat směrem k hranicím, nicméně poté se dle Noskovy výpovědi Rychlík najednou rozhodl, že přes hranice nepůjde. Vyrazili tedy k Horšovskému Týnu, cestou poprosili na jedné samotě o vodu. Chvilí nato je v lesích dne 28. srpna v 10:30 zatkla SNB pro pokus útěku za hranice.⁹⁹

Zde můžeme asi polemizovat, jestli se skutečně Karel Rychlík náhle rozhodl změnit směr cesty z důvodu pravděpodobně značného psychického tlaku (trpěl těžkými zdravotními problémy¹⁰⁰), nebo se na hranicích něco odehrálo, například setkání s pohraniční stráží. Přímou z výslechového protokolu Rychlíka se více nedozvíme, jelikož se mu příliš zhoršil zdravotní stav, a byl proto dotazován pouze na základní informace. Vzhledem k tomu, že byli oba zatčeni v lese v jiném směru taktéž k německým hranicím, je toto vysvětlení při nejmenším pochybné.

Poslední problematikou případu byly ilegální letáky, které byly údajně v semináři v Hradci Králové rozmnožovány. Pár konkrétních protistátních tiskovin bylo příslušníky SNB zadrženo. Děkan římskokatolické církve František Mímra ve výslechu uvedl, že dané letáky zakoupil od bohoslovce Lopoura v semináři v Hradci Králové. K tomu Doskočil poznamenal, že výpověď časově nesedí a Mímra je považován v církevních kruzích za upovídaného. Konkrétní letáky údajně nepoznal, nikdy je neviděl a kategoricky odmítl, že by byly zasílány z pražského arcibiskupství, jak tvrdil právě Mímra.¹⁰¹

⁹⁹ ABS, f. Vyšetřovací spisy, vyšetřovací spis arch. č. V-315 Hradec Králové.

¹⁰⁰ Později diagnostikováno jako srdeční angina.

¹⁰¹ ABS, f. Vyšetřovací spisy, vyšetřovací spis arch. č. V-315 Hradec Králové.

Přímo v budově se totiž nacházely dva cyklostyly, jež měly být k tomuto účelu použity. Ve výsleších hlavních zúčastněných osob těžko najdeme jasné odpovědi. Sám Hugo Doskočil trval na tom, že cyklostyl se využíval výhradně pro účely semináře ke kopírování přednášek, jelikož učebnice k daným předmětům nebyly dostupné, s tím že ten starší poté věnoval Rychlíkovi. Proč mu jej dal, už si údajně nepamatoval.¹⁰² Tento cyklostyl byl nakonec uschován u Oldřicha Noska na půdě, který k tomuto vypověděl, že byl požádán Rychlíkem o uschování přístroje, jelikož se rektor Doskočil obává, že bude zabaven.¹⁰³ Jelikož dle protokolů mnohem větší odolnost při výsleších projevil Hugo Doskočil, můžeme předpokládat, že se stalo podle Noskova vyprávění, a tedy nějaké letáky v semináři pravděpodobně množeny byly.

K první výpovědi byl Hugo Doskočil předveden v den zatčení Václava Macha, tedy 28. srpna 1949 (příloha B). Samotné zatčení pro podezření z protistátní činnosti proběhlo až 5. září 1949 v pět hodin odpoledne v budově semináře v Hradci Králové. Zatýkal jej Bohouš Říha a Jaroslav Švenka, který vedl i následné výslechy.¹⁰⁴

Trestní oznámení bylo vydáno Krajským velitelstvím státní bezpečnosti Hradec Králové 9. září 1949 na Huga Doskočila, řádové sestry Rozinu a Magnifikátu, služebnou Anežku Šulcovou, Karla Rychlíka, Oldřicha Noska, Františka Šulce a Václava Macha, kteří se měli dopustit trestného činu přechovávání osob státu nepřátelských a byli podezřelí i z protistátní činnosti. Především měli tedy ukrývat hledaného Václava Macha, kterému navíc poskytovali stravu i finanční podporu, přestože mohli vědět, že je to státu nepřátelská osoba. Samotný Doskočil poté byl obviněn taktéž z toho, že věděl o bohoslovcí Lopourovci, který pravděpodobně za pomoci dalších kněží vytvářel, rozmnožoval a rozšiřoval ilegální letáky ostře směřující proti lidově demokratickému státnímu

¹⁰² Zde Hugo Doskočil opět zdůrazňuje, že je již starý a nemocný, tudíž mu paměť tolik neslouží.

¹⁰³ ABS, f. Vyšetřovací spisy, vyšetřovací spis arch. č. V-315 Hradec Králové.

¹⁰⁴ Tamtéž.

zřízení. Oldřich Nosek s Karlem Rychlíkem byli navíc obviněni z pokusu o útěk do americké okupační zóny v Německu, kde měli navázat styk s nepřáteli státu.¹⁰⁵

Dle trestního oznámení započalo vyšetřování již v lednu 1949, jelikož již tehdy byly rozšiřovány protistátní letáky v Hradci Králové a okolí, při čemž již tehdy padalo podezření, že tyto jsou zhotovovány v bohosloveckém semináři v Hradci Králové. K věci byl totiž vyslýchán již 8. ledna toho roku již výše zmíněný římskokatolický kněz František Mimra, v jehož bytě se našlo sedm druhů letáků. Ten do protokolu doznal, že tiskoviny zakoupil od Lopoura v srpnu 1948 během duchovních cvičení v semináři v Hradci Králové. Sám Lopour měl být v lednu zatčen, ale uprchl, přičemž i v době vydání tohoto trestního oznámení stále unikal bezpečnostním orgánům. Právě od této doby velitelství Státní bezpečnosti bedlivě sledovalo královéhradecký kněžský seminář.¹⁰⁶

Královéhradecká státní bezpečnost sledovala činnost skupiny působící v Hradci Králové, do které byl zapojen František Šulc, už v červenci a srpnu toho roku. Ten měl dle dalšího člena skupiny Františka Čapka nabízet na společných schůzích vhodný úkryt v semináři, kde pracovala jako služebná jeho teta Anežka Šulcová. Tudíž začal být seminář sledován ještě bedlivěji. V souvislosti s tímto pozorováním vyšlo najevo, že za Hugem Doskočilem pravidelně dochází Oldřich Nosek s Karlem Rychlíkem, kteří byli taktéž delší dobu podezříváni z protistátní činnosti. Jelikož se 27. srpna zjistilo, že jsou nezvěstní, úřady po nich v noci na 28. srpna pátrali na semináři, kde provedli domovní prohlídku. Nicméně oba již byli na cestě k hranicím, viz výše. V budově ale našli taktéž hledaného Václava Macha, kterého na místo dovezl František Šulc. Hugo Doskočil Macha poté seznámil s Rychlíkem a Noskem, přičemž dle členů Státní bezpečnosti všichni

¹⁰⁵ ABS, f. Vyšetřovací spisy, vyšetřovací spis arch. č. V-315 Hradec Králové.

¹⁰⁶ Tamtéž.

společně hovořili o americké výzvědné službě C.I.C. Navíc jak již bylo výše zmíněno, Rychlík s Noskem provázeli Macha po strategických místech Královéhradecka.¹⁰⁷

5. září 1949 proběhla identifikace psacích strojů v semináři. U pěti letáků se prokázalo, že byly psány na psacím stroji, který je v majetku bohoslovců v Hradci Králové. Bezpečnost totiž provedla srovnávání písmen a číslic na letáků a z psacího stroje. Znalec sice porovnávání přítomen nebyl, nicméně hned několik zvláštností se na obou exemplářích shodovalo. Případný soudní znalec měl být ustanoven při procesu.¹⁰⁸

Dle krajského velitelství StB hrozil u obviněných (včetně rektora semináře Huga Doskočila) útek za hranice nebo jiné maření vyšetřování, tudíž byli zatčeni a drženi ve vazbě Krajského soudu v Hradci Králové, mimo Karla Rychlíka, který se stále nacházel ve vojenské nemocnici v péči lékařů.¹⁰⁹

3.3.2 Odsouzení a věznění

Celý případ byl postoupen Státnímu soudu v Praze, kterému obžalobu zaslala pražská Státní prokuratura. Z procesu byly vyloučeny řádová sestra Rozina, Magnifikáta a Anežka Šulcová, které soudil zvláště soud v Hradci Králové. Řízení vůči Františkovi Šulcovi a Václavovi Machovi mělo být přerušeno, jelikož na ně měl být vydán ještě zatykač.¹¹⁰

Proces s názvem „Dr. Hugo Doskočil a spol.“ byl veden vůči trojici Doskočil, Rychlík, Nosek. Obžaloba vinila Huga Doskočila z ukrývání Václava Macha v bohosloveckém semináři v Hradci Králové, se kterým několikrát jednal. Taktéž od Macha věděl, že jej hledají bezpečnostní orgány, protože pracuje jako agent pro cizí zpravodajskou službu. Poté se spojil s Karlem

¹⁰⁷ ABS, f. Vyšetřovací spisy, vyšetřovací spis arch. č. V-315 Hradec Králové.

¹⁰⁸ Tamtéž.

¹⁰⁹ Tamtéž.

¹¹⁰ Národní archiv, fond Státní soud Praha, nezpracováno, sp. zn. Or I 1620/49.

Rychlíkem a Oldřichem Noskem „*k pokusu o zničení a rozvrácení lidově demokratického zřízení a společenské a hospodářské soustavy republiky zaručené ústavou*“.¹¹¹

Všichni obvinění se měli dopustit zločinu velezrady, Rychlík s Noskem navíc zločinu vyzvědačství, jelikož Machovi jako agentovi cizí zpravodajské služby obstarávali různé věci, provázeli ho po městě, kde ho upozorňovali na vojensky důležité oblasti, nabízeli zajištění zbraní a map. Na konci srpna se navíc pokusili o přechod hranic, aby se v zahraničí spojili „*se zrádnou emigrací v práci proti republice*“.¹¹²

Samotné líčení se delší dobu odkládalo především kvůli zdravotnímu stavu zúčastněných. Karel Rychlík ležel dle zprávy z 9. února 1950 ve vězeňské nemocnici v Kartouzích, kde jej léčili se srdeční anginou. Údajně měl vysoký tlak, musel být uměle živen a převážně spal. Hugo Doskočil trpěl zdravotními problémy ještě před zahájením řízení. Přestože vězeňský lékař žádal o převezení Doskočila do uzavřeného oddělení vojenské nemocnice z důvodu vážného zdravotního stavu již 7. listopadu (a poté ještě několikrát), až 6. prosince 1949 byl skutečně operován ve vojenské nemocnici v Praze na urologii kvůli zvětšení prostaty. Následně 10. února 1950 operovali monsignora Doskočila znovu, tentokrát na obou chámovodech. Dle lékařské zprávy ze 13. února toho roku u rektora stále trval zánět močových cest, který bránil dalším zákrokům. Tím byla vyloučena jeho přítomnost u hlavního líčení v nejbližších dvou měsících. Ošetřující lékař navíc na konec dodal, že celkový stav doktora Doskočila je dosti špatný. Dle propouštěcí zprávy (příloha D) navíc trpěl i stařeckou křehkostí. Celkové náklady na jeho léčení byly později vyčísleny na 30 995,- Kčs. Na stanovený den přelíčení se nakonec mohl dostavit, nicméně musel být převezen sanitním vozem, a během jednání musel být přítomen lékař pro případ srdeční příhody.¹¹³

¹¹¹ NA, f. Státní soud Praha, nezpracováno, sp. zn. Or I 1620/49.

¹¹² Tamtéž.

¹¹³ Tamtéž.

Jako hlavní den soudního jednání v trestní věci proti „Dr. Hugo Doskočilovi a spol.“ (číslo jednací Or I/I 1620/49) byl určen 3. srpen 1950 v 8:00 hodin. Případ rozhodoval senát, konkrétně předseda senátu Podčepický, dále Pelhřimovský a Ritt. Jako soudci z lidu zasedli František Kartouz a Marie Kejřová. Huga Doskočila zastupoval pražský advokát Heřbolt, resp. v substituci Lindner, taktéž advokát působící v Praze. Naproti tomu Oldřich Nosek s Karlem Rychlíkem měli advokáta přiděleného (tzv. ex offo), a to Vladimíra Čerovského. Státní prokurátor Karel Střída navrhl vyloučení veřejnosti při procesu z důvodu hrozby vyzrazení státního tajemství, s čímž obhájci souhlasili.¹¹⁴

Soud svým usnesením tedy skutečně přítomnost veřejnosti vyloučil. Následovaly výslechy obviněných, při čemž všichni tři uvedli, že se necítí vinni. Nejdříve vypovídal Oldřich Nosek, který trval na své protokolové výpovědi. Pozměnil pouze jedinou část, a to že si již nepamatuje, jestli o Machovi jako agentovi C.I.C. hovořil Rychlík nebo Doskočil. Své jednání jako takové omlouval tím, že poslouchal pouze Karla Rychlíka.

Jednání pokračovalo výpovědí Huga Doskočila, který trval na svých předchozích vyjádřeních. Navíc si údajně vůbec nepamatoval, že by seznámil Macha s Noskem, a to ani po konfrontaci přímo s Noskem, který toto tvrdil.¹¹⁵

Karel Rychlík taktéž vypověděl, že si nepamatuje na žádné setkání s Václavem Machem, dokonce ani na pokus o útěk za hranice. Upozorňoval spíše na svůj zdravotní stav, než by se vyjadřoval k věci.¹¹⁶

¹¹⁴ NA, f. Státní soud Praha, nezpracováno, sp. zn. Or I 1620/49.

¹¹⁵ Tamtéž.

¹¹⁶ Tamtéž.

Advokát Huga Doskočila sice ještě navrhoval jako svědky Františka Šulce a Václava Macha pro ujasnění, jestli byl Václav Mach skutečně agentem C.I.C., nicméně tento návrh byl usnesením zamítnut jako nadbytečný, jelikož tato skutečnost již vyplynula z protokolů.¹¹⁷

Soud uznal vinnými všechny obžalované ze zločinu velezrady, protože se „v létě 1949 v Hradci Králové a jinde spolčili se mezi s sebou a s jinými k pokusu o zničení a rozvrácení lid. dem. zřízení a společenské a hospodářské soustavy republiky, zaručené ústavou“;¹¹⁸ Rychlíka s Noskem potom ještě ze zločinu vyzvědačství, přičemž Hugo Doskočila odsoudil k trestu odnětí svobody na deset let, Oldřicha Noska na dvanáct let a Karla Rychlíka na patnáct let. Taktéž Doskočil dostal peněžitý trest ve výši 10 000 Kčs, kdy v případě nedobytnosti se měl jeho trest odnětí svobody navýšit o dvacet dní.¹¹⁹

Dle odůvodnění bral soud za prokázané, že Hugo Doskočil ukrýval v semináři agenta cizí zpravodajské služby a dal mu peníze na cestu, přičemž ho ještě seznámil s Oldřichem Noskem a Karlem Rychlíkem, o nichž věděl, že se s ním spolčí v ilegální práci proti republice. Ač byl brán v potaz vysoký věk rektora, přesto se bral zřetel také na jeho inteligenci a na „jeho negativním postoji vůči lid. dem. zřízení v tendenci Vatikánu, jehož politika je namířena ve spojení s cizími západními imperialisty proti zemím lidové demokracie“¹²⁰, čímž sám chtěl údajně přispět k rozvratu lidově demokratického zřízení s podporou cizího špiona. Zajímavé je, že soud nijak nezkoumal administrativní dokumenty od Státní bezpečnosti, ale automaticky je bral za prokázané, tedy například i fakt, že Václav Mach měl být tajným agentem C.I.C.¹²¹

¹¹⁷ NA, f. Státní soud Praha, nezpracováno, sp. zn. Or I 1620/49.

¹¹⁸ Tamtéž.

¹¹⁹ Tamtéž.

¹²⁰ Tamtéž.

¹²¹ Tamtéž.

Nicméně Hugo Doskočil podal odvolání prostřednictvím svého advokáta k Nejvyššímu soudu, ve kterém se bránil proti výroku o vině i trestu. Konkrétní důvody mohl přednést osobně při jednání. Konkrétně se dožadoval zproštění viny, případně pokud by byl přece jen uznán vinným, tak snížení trestu nebo alespoň nového projednání u Státního soudu v Praze. Nejvyšší soud ovšem toto odvolání zamítl, jelikož jej bylo možné podat do tří dnů¹²² od doručení rozsudku, ale Doskočilův advokát ovšem tuto lhůtu o jeden den nestihl.¹²³

Následné soudní dokumenty, které se nachází v Národním archivu, se již vztahují pouze k finančnímu vyrovnání. Konkrétně se jedná o náklady za trestní řízení, které mělo být po obviněných vymáháno, ale i za léčení Huga Doskočila.

Podle záznamů (příloha C) byl Hugo Doskočil prvně ve vazbě v Praze (od 5. září 1949), dne 1. listopadu 1950 jej ovšem přemístili do věznice Plzeň – Bory¹²⁴. Ani ta ovšem nebyla posledním Doskočilovým místem výkonu trestu. 6. června 1952 byl převezen do valdické věznice¹²⁵, kde setrval s krátkou výjimkou až do svého propuštění, kdy byl na čtyři měsíce v roce 1953 převezen do Mladé Boleslavi.¹²⁶

3.3.3 Propuštění a rehabilitace

Hugo Doskočil si neodpykal trest úplně celý. Dne 13. ledna 1955 mu byla udělena milost prezidentem Československé republiky. Antonín Zápotocký mu prominul zbytek trestu odnětí svobody spolu s vedlejším peněžitým trestem. Ačkoliv v milosti není odůvodnění, můžeme předpokládat, že tak učinil kvůli jeho chatrnému zdraví. Ještě jednu milost obdržel 18. července 1956, kdy Doskočilovi byla vrácena čestná občanská práva.¹²⁷

¹²² Dnes je dle Trestního řádu tato lhůta osm dní.

¹²³ NA, f. Státní soud Praha, nezpracováno, sp. zn. Or I 1620/49.

¹²⁴ Věznice se zvýšenou ostrahou.

¹²⁵ I dnes jedna z nejvíce střežených věznic. Byl zde v roce 1950 mučen Josef Toufar, taktéž z královéhradecké diecéze.

¹²⁶ NA, f. Státní soud Praha, nezpracováno, sp. zn. Or I 1620/49.

¹²⁷ Tamtéž.

Někdejší rektor královéhradeckého semináře byl tedy roku 1955 propuštěn. Dožil v Hradci Králové, kde zemřel 9. srpna 1961. Pohřben je v rodné Hnátnici.¹²⁸ Na Huga Doskočila se ovšem nezapomnělo, například v den čtyřicátého výročí od jeho smrti sloužil v Hnátnici mši svatou a pomodlil se u jeho hrobu tehdejší královéhradecký biskup Dominik Duka.¹²⁹

Případem se po pádu režimu zabýval Krajský soud v Hradci Králové. 11. července 1990 v neveřejném zasedání rozhodl, že se odsuzující rozsudek Státního soudu v Praze zrušuje (příloha E).¹³⁰ To učinil na základě zákona č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, dle kterého se mají zrušit odsuzující soudní rozhodnutí za činy, které považoval za trestné, ačkoliv to bylo v rozporu s principy demokratické společnosti respektující občanská politická práva a svobody.¹³¹ K očištění osoby Huga Doskočila tedy došlo, ale až téměř třicet let po jeho smrti.

¹²⁸ Biskupství královéhradecké, Biskupská konzistoř, Mons. Hugo Doskočil, *osobní karta*.

¹²⁹ *Farnost Dobrouč: Biskupové v Hnátnici*. Dostupné z: http://farnostdobrouc.sweb.cz/text/zajimavosti/sl_hna.htm. [cit. 27. 4. 2017].

¹³⁰ NA, f. Státní soud Praha, nezpracováno, sp. zn. Or I 1620/49.

¹³¹ Zákon č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů.

Závěr

Po únorovém komunistickém převratu v roce 1948 se život ve společnosti zcela změnil. Nastaly nejen politické změny, ale i obrat v náboženském životě (resp. v církevní organizaci), tělovýchově (organizace Sokol) a podobně. Československá republika započala směřování k totalitnímu státnímu zřízení a sovětskému diktátu.

Třetí odboj proti novému režimu se začal formovat již v létě 1948. Z počátku hlavně utvářeli odbojové skupiny bývalí vojáci, legionáři nebo lidé, kteří se již účastnili druhého domácího či zahraničního odboje proti nacistické okupaci v Protektorátu Čechy a Morava. Ústředním nástrojem k potírání jakéhokoliv odporu byl zákon č. 231/1948 Sb., na ochranu republiky, na jehož základě skončilo mnoho lidí u oprátky, ve vězení či v lágrech.

Jedním z příkladů odboje je skupina s názvem Praha-Žatec pod vedením bývalého legionáře Miloslava Jebavého, který měl zkušenosti již se zahraničním protinacistickým odbojem. Komunikace mezi členy byla velmi dobře zorganizována. To se projevilo především tím, že bezpečnostní složky nikdy nepřišli na všechny účastníky. Patnáct členů, na které přišli, totiž při výsleších nic dalšího neprozradili, což by byla jediná cesta k objevení celé sítě.

Dalším centrem odporu se brzy stala tělovýchovná instituce Sokol. Komunistická strana se snažila již po skončení války o sjednocení pod jednotnou národní organizaci a tím si Sokola podmanit, což ještě tehdy nevyšlo. V roce 1945 byl tedy obnoven Sokol jako Československá obec sokolská. Hlavním milníkem v této problematice se stal XI. všesokolský slet. Komunisté doufali, že se tato akce stane jasnou deklarací politické jednoty československého lidu, nicméně naopak mohli sledovat spíše demonstraci jasného demokratického smýšlení Sokolů. Součástí programu byl neodmyslitelně i průvod Prahou, při kterém cvičenci s okolními diváky vyvolávali jméno Edvarda Beneše a jasně se postavili na odpor novému vedení republiky čistě komunistickou stranou.

Často také komunisté různé odbojové organizace sami vyprovokovali pomocí svých agentů StB a využívali je pro svojí další propagandu proletářské diktatury. Jedním z příkladů můžeme uvést odbojovou skupinu Jánošík. Tato organizace byla mnohem komplikovanější než ostatní skupiny. Skládala se vlastně se dvou center: jedno kolem Stanislava Maděry, druhé kolem Rudolfa Bárty. Tito vůdcové se skrze Vratislava Čílu domluvili na spolupráci. K jejich činnosti patřil především tisk ilegálních letáků, shromažďování zbraní a střeliva i vlastnictví vysílačky, přes kterou měli posílat informace do zahraničí na Západě. Podnět k větším činnostem a připojování dalších členů dával ovšem především Jan Šmída alias Baron, který byl spolupracovníkem Státní bezpečnosti. Komunistický režim tedy sám celý případ vykonstruoval, přičemž využil Jana Šmídu, aby využil své kontakty. Když byla organizace dostatečně rozšířená po královéhradeckém kraji, začalo v srpnu 1949 masové zatýkání všech účastníků.

Následujícím nepřítelem komunistického režimu byla jistě katolická církev. Většina obyvatel Československa se k ní totiž hlásila, tudíž bylo zájmem strany, získat ji jako spojence na svou stranu. Katoličtí biskupové ovšem nikdy nepřistoupili na prohlášení loajality. K věci probíhalo mnoho jednání bez výsledků. Komunističtí představitelé nakonec ztratili trpělivost a odhodlali se k mnohem radikálnějším činům, které vyvrcholily tzv. církevními zákony v roce 1949. Dále od nové vlády existovala snaha o vytvoření národní Československé církve, která by byla úplně odtržena od Vatikánu i od československých biskupů. Následně byla vyhlášena bez vědomí biskupů tzv. katolická akce v rámci hnutí pokrokových katolíků, kterou podepsalo (často pod nátlakem) na půl druhého tisíce kněží, přičemž ho většina nakonec odvolala. Vrcholem těchto událostí, kterým dala katolická církev jasně najevo svůj postoj vůči komunistickému režimu, byl dekret o komunismu. V tomto dekretu církev jasně stanovila, že komunismus je materialistický a protikřesťanský. Kdo se tedy z věřících poté hlásil ke komunistickému učení, byl považován za odpadlíka od katolické víry.

Komunisté zařadili kompletně církve pod státní aparát až již zmíněnými církevními zákony, díky kterým se duchovní prakticky stali státními zaměstnanci. Pro jmenování do jakékoliv funkce bylo nyní potřeba státního souhlasu, československého občanství, bezúhonnosti, a hlavně slibu Československé republiky včetně jejího lidově demokratického zřízení. Navíc se nyní církev stala naprosto finančně závislá na státu. Současně vláda odebrala církvím vedení matrik, omezila církevní sňatky a také začala s izolací biskupů na jejich sídlech, čímž jim prakticky znemožňovala výkon funkce. Závěrem těchto postupů byly samotné vykonstruované procesy s církví, jelikož se jednalo o nejúčinnější prostředky teroru a potenciální převýchovy duchovních.

Hugo Doskočil byl významnou osobností nejen hradecké diecéze. Bohužel prameny neumožňují dostatečně zmapovat rané fáze jeho života. Byl vysvěcen na římskokatolického kněze, stal se doktorem teologie na vídeňské univerzitě, konzervátorem diecéze, profesorem bohosloví a rektorem kněžského semináře v Hradci Králové.

Jádro práce mělo být zaměřeno na politický proces a věznění Huga Doskočila. Tehdejší rektor semináře se připllel k činnosti odbojové organizace Jánošík. Jak již bylo zmíněno výše, tato skupina především šířila ilegální tiskoviny, vlastnila hned několik zbraní, střeliva a také vysílačku. Samotný Doskočil měl v budově semináře ukrývat členy skupiny a také poskytovat materiál pro tisk letáků.

Celé zapojení Doskočila způsobil František Šulc, jehož teta Anežka Šulcová zde pracovala jako hospodyně. Skrze ni domluvil uschování hledaného Václava Macha. Toho údajně později Doskočil seznámil se svými přáteli Oldřichem Noskem a Karlem Rychlíkem, kteří se účastnili již domácího protinacistického odboje zpravodajskou činností. Nosek s Rychlíkem měli Machovi ukázat město Hradec Králové včetně všech vojensky strategických míst. Následně mu opatřili léky a zbraně. Sporné během procesu zůstalo, jestli všichni zúčastnění věděli o tom, že Mach měl být údajným agentem C. I. C.

Hugo Doskočil byl zatčen 28. srpna 1949. Vzhledem ke komplikovanosti případu byli Doskočil, Nosek a Rychlík souzeni zvlášť, mimo případy *Maděra a spol.* a *Vratislav Číla a spol.* K jinému soudnímu jednání byly vyčleněny ještě řádové sestry, které působily taktéž v kněžském semináři v Hradci Králové. Přes Doskočilovy závažné zdravotní problémy, kvůli kterým byl třikrát operován ve vojenské pražské nemocnici, byl Státním soudem v Praze dne 3. srpna 1950 odsouzen k trestu odnětí svobody na deset let. Přes všechny útrapy Hugo Doskočil jistě prokázal velkou morální sílu, a to už jen kvůli tomu, že se stále držel své verze příběhu, aniž by na někoho dalšího něco vypověděl. Přes známé praktiky Státní bezpečnosti si ale dovolím předpokládat, že vzhledem k Doskočilově velmi špatnému zdravotnímu stavu (včetně stařecké zkréhlosti) v tomto případě nedocházelo k vynucování výpovědi fyzickým násilím. Nicméně i tak bylo jeho ošetřování v nemocnici odkládáno téměř měsíc i přes silné naléhání vojenského lékaře, tudíž určitý druh nátlaku zde pravděpodobně můžeme sledovat.

Ačkoliv Hugovi Doskočilovi bylo zamítnuto odvolání k Nejvyššímu soudu, byl nakonec propuštěn na základě milosti prezidenta Československé republiky Antonína Zápotockého, a to dne 13. ledna 1955. Následně Doskočil dožil v ústraní v Hradci Králové, kde zemřel 9. srpna 1961. Přestože zemřel již před více než čtyřiceti lety, je jeho osobnost stále v královéhradecké diecézi připomínána.

Hugo Doskočil byl jistě silnou morální osobností s neskutečným vzděláním. Naštěstí byla jeho osobnost státní mocí očištěna po pádu režimu, konkrétně Krajským soudem v Hradci Králové dne 11. července 1990 na základě zákona o soudní rehabilitaci.

Seznam pramenů a literatury

Prameny

ABS, f. Vyšetřovací spisy, vyšetřovací spis arch. č. V-315 Hradec Králové.

Biskupství královéhradecké, Biskupská konzistoř, Mons. Hugo Doskočil, *osobní karta*.

Biskupství královéhradecké, Biskupská konzistoř, Mons. Hugo Doskočil, *písemná pozůstalost*.

NA, f. Státní soud Praha, nezpracováno, sp. zn. Or I 1620/49.

Literatura

BALÍK, Stanislav – HANUŠ, Jiří: *Katolická církev v Československu 1945-1989*. Brno 2007.

DEMEL, Zdeněk: *Pod dohledem církevních tajemníků*. Brno 2008.

DVOŘÁKOVÁ, Zora: *Z letopisů třetího odboje*. Praha 1992.

HOLANOVÁ, Lucie: *Politické procesy 50. let – kauza Vratislav Číla a spol.* Liberec 2007
(nepublikovaná magisterská diplomová práce).

KOURA, Petr: *Diktatura versus naděje: pronásledování římskokatolické církve v Československu v letech 1948-1989*. Praha 2014.

RADOSTA, Petr: *Protikomunistický odboj: historický nástin*. Praha 1993.

Sborníky

SYNEK, Jan: *Kněžská oddělení v československých věznicích a život v nich*. In: DOLEŽALOVÁ, Markéta (ed.): *Církev za totality: lidé a místa. Sborník k životnímu jubileu opata Heřmana Josefa Tyla*. Praha 2016, s. 94-108.

KOČIAN, Jiří – DEVÁTÁ, Markéta: *Únor 1948 a jeho místo v českých a slovenských dějinách 20. století*. In: KOČIAN, Jiří – DEVÁTÁ, Markéta: *1948: Únor 1948 v Československu: nástup komunistické totality a proměny společnosti*. Praha 2011, s. 11-15.

PERNES, Jiří: Únor 1948 jako významný mezník ve vývoji československé společnosti. In: KOČIAN, Jiří – DEVÁTÁ, Markéta (ed.): *1948: Únor 1948 v Československu: nástup komunistické totality a proměny společnosti*. Praha 2011, s. 17-21.

Periodika

DOSKOČIL, Hugo: *Oprava a výzdoba katedrály v letech 1939-1941*. Časové úvahy, 44, 1941, č. 369, s. 21-35.

FUKS, Jiří: *Dobrušské varhany*. Orlické hory a Podorlicko: sborník vlastivědných prací : přírodou, dějinami, současností, 15, 2008, s. 71-98. Dostupné z: <http://www.moh.cz/pdf/ohp/542.pdf>.

PÍCHA, Mořic: *Řeč J. E. NJDP. biskupa Dr. Moř. Píchy při svěcení katedrály*. Časové úvahy, 44, 1941, č. 369, s. 44-48.

POŠVÁŘ, Miroslav: *600 let chrastického zvonu*. Chrastické ohlasy, 57, 2012, č. 2, str. 6. Dostupné z: http://www.mestochrast.cz/assets/File.ashx?id_org=5379&id_dokumenty=3951.

SUCHÁNKOVÁ, M: *Doberské zvony*. Doberská ročenka, 2004, s. 2-24. In: <http://www.obecdobre.cz/file.php?nid=914&oid=4899400>.

Zákony a nařízení

Vládní nařízení č. 219/1949 Sb., vládní nařízení o hospodářském zabezpečení církve římskokatolické státem, ve znění účinném ke dni 1. listopadu.

Vládní nařízení č. 228/1949 Sb., vládní nařízení o působnosti a organizaci Státního úřadu pro věci církevní, ve znění účinném ke dni 4. listopadu.

Zákon č. 119/1990 Sb., o soudní rehabilitaci, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 217/1949 Sb., kterým se zřizuje Státní úřad pro věci církevní, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 218/1949 Sb., zákon o hospodářském zabezpečení církví a náboženských společností státem, ve znění účinném ke dni 1. listopadu.

Internetové zdroje

Farnost Dobrouč: Biskupové v Hnátnici. In: http://farnostdobrouc.sweb.cz/text/zajimavosti/sl_hna.htm. [cit. 27. 4. 2017].

Historie obce. Dolní město: oficiální web obce. In: <http://www.dolnimesto.cz/historie-obce/d-8194>. [cit. 15. 4. 2017].

Kostel Proměnění Páně v Chlumu. Farnost Všestary. In: <http://farnost-vsestary.webnode.cz/historie/chlum/>. [cit. 15. 4. 2017].

Pošvář, Miroslav. *Kostel v Chrasti.* In: <http://www.farnost.katolik.cz/chrast/dok/varhany.pdf>. [cit. 15. 4. 2017].

Seznam příloh

Příloha A – osobní karta Huga Doskočila

Zdroj: Biskupství královéhradecké, Biskupská konzistoř, Mons. Hugo Doskočil, *osobní karta*.

Příloha B – zápis o výpovědi ze dne 28. srpna 1949

Zdroj: ABS, f. Vyšetřovací spisy, vyšetřovací spis arch. č. V-315 Hradec Králové.

Příloha C – vězeňská karta Huga Doskočila

Zdroj: NA, f. Státní soud Praha, nezpracováno, sp. zn. Or I 1620/49.

Příloha D – propouštěcí lékařská zpráva Huga Doskočila

Zdroj: NA, f. Státní soud Praha, nezpracováno, sp. zn. Or I 1620/49.

Příloha E – rehabilitace Huga Doskočila

Zdroj: NA, f. Státní soud Praha, nezpracováno, sp. zn. Or I 1620/49.

Příloha A

Jméno a příjmení	Narozen v	Vysvěcen v	Místo	Stav	od — do	Č. kons.	Kvalifikace	Vyznamenání	Zná řád:	Poznámky
Josef Dvořák	31. 12. 1875	10. III. 1900	Chrást	Konvent	31. 12. 1875 - 31. 12. 1900	4403		Magr 1902	Řád: 12. IV. 1910	Čestný Německý Italský
Josef Dvořák	19. 10. 1905		Chrást	učitel	19. 10. 1905 - 31. 12. 1909	8034		Carmelus ad honoris Consuli Ecclesialis 1929	Konkurs far	
Josef Dvořák	19. 10. 1909		Chrást	učitel	19. 10. 1909 - 31. 12. 1912	12417		Shaelatus obmugh. ab hinc Sanch. hinc 1935	dispens	
Josef Dvořák	19. 10. 1912		Chrást	učitel	19. 10. 1912 - 1961	od 230			Zkoušky:	katechetské profesorské
Josef Dvořák	19. 10. 1912		Chrást	učitel	19. 10. 1912 - 1961	10.302			Promoce:	12. IV. 1910 "sub Auspiciis" ve Vlahu.

Krajské velitelství Stb.
Hradec Králové.-

V Hradci Králové dne 26. srpna 1949.-

Zápis o výpovědi.

Dostavil se (byl předveden, předvolán)

Dr. Hugo P. O. S. K. O. P. I. I. I.
(jméno a příjmení, přezdívká, u žen jméno za svobodna)

Povolání dřívější a nyníjší, postavení v něm profesor bohosloví a rektor semináře

kněžského v Hradci Králové

Bydliště Hradec Králové, Na Hradě 91/2

Doba a místo narození (matriční úřad) 1.4.1875 Hrátnice, matriční úřad Hrátnice

Stav svobodný jméno a povolání manželky-la okres Ústí n. Orli.

Děti (počet a stáří) -/-

Národnost a státní příslušnost česká, československá

Školní vzdělání gymnasium, theologické fakulta,

Vojenský poměr a hodnost -/-

Majetkové, výdělkové a rodinné poměry (o koho se stará) majitel rolnické usadlosti
v Hrátnici čp. 128, okr. Ústí n. Orli. v ceně asi 300.000 Kčs, zatížené
dluhem 250.000 Kčs.Jména, povolání a majetkové poměry rodičů Antonín a Magdalena, roz. Petráňková
genitálníDřívější tresty -/-
Totožnost zjištěna podle osobně znám.

a vypověděl toto:

Asi před týdnem k večeru když jsem přišel do kuchyně hlásila mi buď sestra nebo služebná Šulcová, že Frantík, t. j. příbuzný Šnežky Šulcové, František Šulc z Nové Paky přivezl jednoho mladíka, který má v semináři přespát. Toto jsem odmítl s poukazem, že nedovolím, aby někdo neznámý v semináři přespal. Na to přišla ke mne v kuchyni když jsem tam přišel podruhé jedna ze řeholních sester, že Šulc s neznámým mladíkem odejeli. Kam odejeli mi neříkala a já to nevím. Druhý nebo třetí den opět v kuchyni hlásila mi jedna ze sester, že onen mladík se vrátil a že v semináři přespal. - I další dny neznámý mladík přespal v semináři, avšak já jsem ho celý den neviděl ani jsem s ním nemluvil. - Z doslechu jsem však věděl od kuchyňského personálu, že mladík se v semináři zdržuje, respektivě v semináři přespává proti mé vůli. - Proto jsem na personál naléhal, aby mladík ze semináře odešel. Neměl jsem také nic proti tomu, dali-li mu v semináři nějaká občerstvení, což jest u nás zvykem. Pokud se pamatuji viděl jsem na chodbě u dveří v přízemí asi před třemi dny nějakého mladíka, kterému jsem nevěnoval pozornost a bez pozdr

Příloha C

1 99

Rozh. por. v. p. 18. 6. 1956 promítní soud. fond
př. č. 357

Fst I 1481/40

Goškočil Hugo
nar. 19. 11. 1875 v Anulíně okr. _____
Or. ps I 1620/49 dne 3. 8. 1950
svědění-potvrzení

soo. pávod _____
To 22. 3. 1951 dne 22. 3. 1951
pravomoc. ode dne 22. 3. 1951
bytem Stráže Kralova seminář
tr. čin § 1:1 čl. e / § 2. n. č. 231/1836
KB-3tb Stráže č. j. A-12032/17797-49
Rozh. pres. rep. z 13. 1. 55 - promítní soud. fond
a test. peněž. 10 v.
vezba od 5. 9. 49 do 22. 3. 51
odn. svob. 10 v.
u: 156 126
pen. trest: 10000 náhr. trest: 20 dnů
trest odpykán:
prop. jmění: celá část pr. obč. 10 v.
od 5. 9. 49 u: Praha 14
zapuzba od: 5. 9. 1949
od 1. 11. 50 u: Plzeň nov. 232
do _____
od 6. 6. 52 u: Valdice 282
trest končí 5. 9. 1959
od 15. 7. 1953 u: ml. Bělský 320
náhr. trest _____
od 20. 11. 1953 u: Valdice 323
milst. amnestie čl. 339
od _____ u: _____
Propuštěn po odp. trestu
dne 2. 2. 1955 čl. 329
s důvodů milosrdí mus. st.
Do TNP zař. čl. _____
Usn. dle § 283 tr. ř. čl. _____
Usn. dle 287 tr. ř. čl. _____
Zpráva ONV o zajištění jmění čl. _____
Usn. dle § 286 tr. ř. čl. _____
Usn. dle § 282 tr. ř. čl. _____
Realizace ONV - 298, 362

Trest peněžitý:

pl. pr. č. l.	oklad č. l.	spátky po do č. l.	zpráva vym. uř. č. l.	plat. přík. zruš. šen č. l.	dotaz na ONV o nemov.	zpráva ONV- fin. ref.	§ 291 tr. ř. § 293 tr. ř. č. l.	nař. výk. tr. č. l.	zaplacon K
14. 2. 1957/11			14. 11. 57 302	20. 11. 57 304				15. 12. 52 2249 307	
244							21. 2. 52		

Příloha D

Vojenská nemocnice 1 - Praha
urologické oddělení

Praha, dne 27. IX. 50. ¹²⁰

Věc: vězeň Hugo Doskočil -
lékařská zpráva.

Ort 1620 / 49

Státnímu soudu, 102

Praha - Pankrác.

Dnešním dnem propouštíme vězně ThDr. Hugo Doskočila a jeho
nález jest t.č. tento:

Postupující stařecká kachexie, permanentní epicycystostomie,
prostata jako mandarin.

Moč: hnisavá, zapáchající.

Bakteriologicky: b. coli a předpokládáme infekci celého močové
soustavy.

Vzhledem k těžkému nálezu internímu a z obav ze vzplanutí
infekce není možno provést vlastní prostatektomii.

Prováděli jsme denně výplachy měchýře a bude pravděpodobně
nutné tyto provádět i dále, nejméně 2 až 3x týdně, možná, že i častěji.

Jmenovaného doporučujeme umístiti ve vězeňské nemocnici, ne-
boť jest vazby neschopen. Nevylučujeme také možnost zhoršení jeho
celkového stavu.

Přednosta
[Signature]

Příloha E

Foto rozhodnutí nabylo právní
moci dne 17. 02. 1990 Rt 20/90
Krajský soud v Hradci Králové
dne 17. 02. 1990 *U s n e s e n í*

Krajský soud v Hradci Králové rozhodl dne 11. 7. 1990 v ne-
veřejném zasedání konaném podle § 9 zák. č. 119/90 Sb. o účasti
odsouzeného ThDr. Hugo D o s k o č i l a na soudní rehabilitaci,
t a k t o :

Odsuzující rozsudek státního soudu v Praze ze dne 3. 8. 1950
sp. zn. Or I/I 1620/49 ve spojení s usnesením Nejvyššího soudu
v Praze ze dne 22. 3. 1951 sp. zn. To X 18/51, jímž byl odsouzený
ThDr. Hugo Doskočil, nar. 1. 4. 1875 v Hrátnici, bytem Hradec Krá-
lové, Semínář uznán vinným zločinem velezrady podle § 1 odst. 1
písm. c) a odst. 2 zák. č. 231/48 Sb. a odsouzen k trestu odnětí
svobody na 10 let, konfiskaci celého jmění, ztrátě čestných práv
občanských a peněžitému trestu ve výši 10 000,- Kčs s náhradním
trestem odnětí svobody na 20 dní, jakož i všechna další rozhodnu-
tí na toto rozhodnutí obsahově navazující se podle § 2 odst. 1
zák. čis. 119/90 Sb. k datu, kdy byla vydána, z r u š u j í .

Podle § 2 odst. 2 zák. č. 119/90 Sb. se trestní stíhání
pro zločin velezrady podle § 1 odst. 1 písm. c), odst. 2 zák. čis.
231/48 Sb. z a s t a v u j e .

O d ů v o d ň ě n í

V provedeném přezkumném rehabilitačním řízení soud zjistil,
že shora označená rozhodnutí byla rehabilitačním zákonem prohláše-
na v celém rozsahu za zrušená, a proto tuto skutečnost svým výro-
kem potvrzuje. Současně podle § 2 odst. 2 zák. čis. 119/90 Sb.
trestní stíhání odsouzeného pro zločin zastavuje.